

kredyt trendy

Raport półroczny
Biura Informacji Kredytowej

Rok 2018

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

s. 3–8 RYNEK KREDYTOWY

Główne obserwacje	3
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	4
Kredytobiorcy według produktów	5
Klienci firm pożyczkowych	6
Struktura zobowiązań kredytobiorców i klientów firm pożyczkowych	7
Rynek kredytowy w głównych aglomeracjach	8

s. 9–21 KREDYTY KONSUMPCYJNE

Główne obserwacje	9
Liczba udzielanych kredytów	10
Kredyty ratalne i gotówkowe – akcja kredytowa w wymiarze liczbowym	11
Sektor bankowy. Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych, liczba kredytobiorców	12
Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych	13
Kredyty ratalne i gotówkowe – sprzedaż ujęcie wartościowe	14
Kredyty konsumpcyjne w przedziałach kwotowych	15
Wejścia do statusu >30 dni opóźnienia w spłacie	16
Wejścia do statusu >90 dni opóźnienia oraz BIK Indeks Jakości Portfela Kredytów Konsumpcyjnych	17
Jakość udzielonych kredytów konsumpcyjnych (status >30 dni opóźnienia) – sektor bankowy	18
Szkodowość kredytów rośnie wraz z kwotą, na którą były udzielone	19
Połowa rachunków kredytów gotówkowych jest zamykana w 12 miesięcy po otwarciu	20
Pożyczki pozabankowe	21

s. 22–35 KREDYTY MIESZKANIOWE

Główne obserwacje	22
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych	23
Wartość udzielonych kredytów	24
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	25
Jakość udzielonych kredytów	26
Jakość kredytów w zależności od kwoty na którą były udzielone (ujęcie bilansowe)	27
Kredyty walutowe są lepiej spłacane niż złotowe	28
Jakość portfeli frankowych	29
Jakość kredytów frankowych a kurs franka	30

W sprzedaży dominują kredyty na niskie kwoty, ale sprzedaż kredytów na kwoty wyższe rośnie najszybciej	31
W udzielanych kredytach dominują umowy zawierane na 25–30 lat	32
Kredyty mieszkaniowe często są spłacane wcześniej niż wynikałoby to z umownego okresu kredytowania	33
Rachunki zamykane	34
Kredytobiorcy często wyprzedzają umowy harmonogram spłat kredytu	35

s. 36–40 KARTY KREDYTOWE

Główne obserwacje	36
Liczba wydanych kart kredytowych	37
Wartość limitów na otwieranych rachunkach	38
Liczba posiadaczy kart kredytowych, w tym aktywnych	39
Limity i należności na rachunkach kart kredytowych	40

s. 41–52 MIKROPRZEDSIĘBIORCY

Główne obserwacje	41
Liczba oraz jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców i rolników	42
Wartość oraz jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	43
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	44
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	45
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom	46
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania rolnikom	47
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorstwom – ujęcie produktowe	48
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów rolnikom – ujęcie produktowe	49
Średnie kwoty udzielonych kredytów mikroprzedsiębiorcom i rolnikom	50
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców i rolników rośnie wraz z liczbą banków kredytujących mikroprzedsiębiorcę	51
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców rosło wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty	52

Główne obserwacje

- W II półroczu 2018 r. utrzymywała się wysoka dynamika sprzedaży kredytów mieszkaniowych, roczne wskaźniki dynamiki liczby udzielanych kredytów przewyższały GUS-owskie wskaźniki dynamiki budownictwa mieszkaniowego. Poziom sprzedaży, w ujęciu wartościowym, był w 2018 r. najwyższy od czasu kryzysu finansowego w 2008 r.
- W kredytach konsumpcyjnych utrzymuje się wysoka dynamika sprzedaży kredytów gotówkowych przy wyraźnym osłabieniu w II półroczu sprzedaży kredytów ratalnych. Najszybciej w 2018 r. rosła sprzedaż kredytów konsumpcyjnych w segmencie kwotowym 50–100 tys. zł.
- Liczba kredytobiorców była stabilna, tylko w kredytach mieszkaniowych rośnie. Rosną należności osób prywatnych w kredytach mieszkaniowych i konsumpcyjnych.
- Liczba podpisywanych umów na karty kredytowe ciągle spadała, choć liczba czynnych kart kredytowych była stabilna.
- Jakość kredytów we wszystkich produktach pozostaje na stabilnym, bezpiecznym poziomie. Niepokoi przechodzenie ryzyka między portfelami bankowym i pożyczkowym. W większości klienci firm pożyczkowych obsługują jednocześnie kredyty bankowe.
- Stale obserwujemy poziom spłacalności kredytów walutowych, w tym frankowych. Ostatnie dane potwierdzają dotychczasowe obserwacje o niskiej szkodowości kredytów walutowych. Ich posiadacze radzą sobie lepiej ze spłatami rat w porównaniu z osobami obsługującymi kredyty złotowe.

dr Andrzej Topiński
Główny Ekonomista BIK

Liczba kredytobiorców, zadłużenie

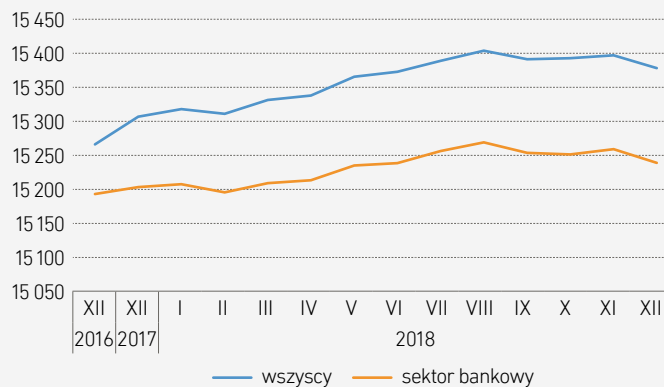
Liczba osób obsługujących kredyty/pożyczki od dawna rośnie bardzo powoli, ich zadłużenie rośnie szybciej.

W grudniu 2018 r. w bazie BIK było 15 377 tys. klientów obu sektorów, bankowego i pożyczkowego, posiadających czynne zobowiązania. W grudniu 2017 r. było ich o 70 tys. mniej (wzrost w 2018 r. o 0,46%). Niemal cały ten niewielki wzrost miał miejsce w I półroczu, w II półroczu liczba klientów była stabilna. W sektorze bankowym liczba kredytobiorców wzrosła w 2018 r. o 35 tys. osób (0,23%), natomiast w sektorze pożyczkowym o 92 tys. osób (o 19,1%).

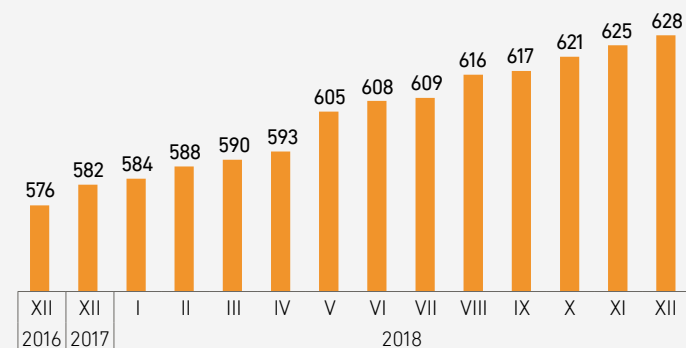
Zadłużenie gospodarstw domowych w grudniu 2018 r. wyniosło 628 mld zł, wzrosło w ciągu roku o 45,5 mld zł (7,8%).

W grudniu 2018 r. frank szwajcarski był droższy niż przed rokiem o 24,5 gr. Z tego powodu zadłużenie osób prywatnych wzrosło o 10 mld zł, oznacza to, że 22% przyrostu zadłużenia osób prywatnych w 2018 r. było skutkiem różnic kursowych.

Liczba osób (w tys.) z zobowiązaniami wobec sektora bankowego i pożyczkowego

Zadłużenie (w mld zł) osób prywatnych w sektorach bankowym i pożyczkowym łącznie

Kredytobiorcy według produktów

Liczba kredytobiorców rośnie wyraźnie tylko w mieszkaniówce.

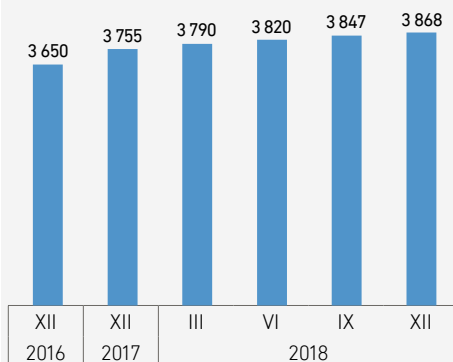
W całym 2018 r. przybyło 112,8 tys. osób obsługujących kredyty mieszkaniowe (3%), w tym – w II półroczu przybyło 48,3 tys. osób. Trend wzrostowy był stabilny – w 2017 r. przybyło 105,8 tys. kredytobiorców. Widoczne w statystykach sprzedaży kredytów mieszkaniowych wyraźne przyspieszenie sprzedaży nie przełożyło się na przyspieszenie wzrostu liczby kredytobiorców.

Wzrost liczby osób obsługujących kredyty konsumpcyjne był w 2018 r. niewielki, przybyło 108,7 tys. kredytobiorców (1,3%), I półrocze było lepsze od II półrocza, przybyło wówczas 66,1 tys. kredytobiorców. W II półroczu słabsza była sprzedaż kredytów ratalnych, stąd niski przyrost liczby osób obsługujących kredyty konsumpcyjne (gotówkowe i ratalne łącznie).

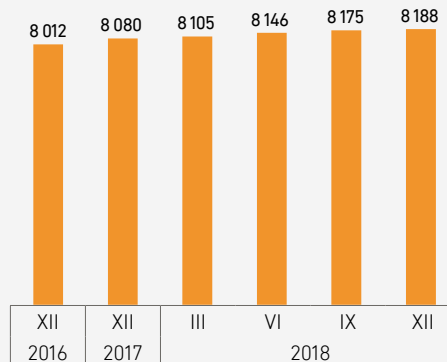
Liczba osób posiadających karty kredytowe była stabilna. Na koniec 2018 r. 4,9 mln osób miało kartę kredytową. W trakcie 2018 r. przybyło 21,5 tys. osób (0,4%). Stale spadała liczba osób posiadających limity kredytowe do rachunków bankowych. Na koniec 2018 r. było ich 7,2 mln, w trakcie roku ubyło 133 tys. osób (-1,8%).

Kredytobiorcy (tys. osób)

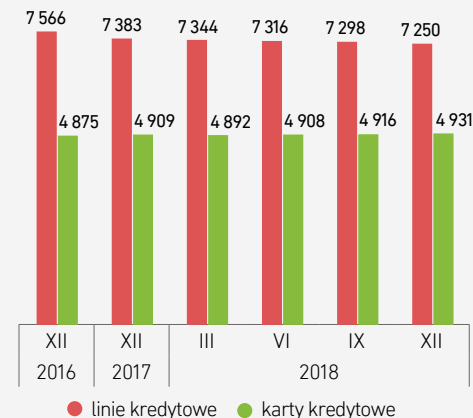
Kredyty mieszkaniowe

Kredyty ratalne i gotówkowe

Linie i karty kredytowe

Klienci firm pożyczkowych

Wzrost liczby osób mających pożyczki pozabankowe wydaje się wygasnąć.

Rok 2018 przyniósł firmom pożyczkowym znaczny wzrost liczby klientów. Na koniec roku było 577,7 tys. pożyczkobiorców, czyli o 92,8 tys. więcej (19%) niż przed rokiem. Prawie cały wzrost miał miejsce w I półroczu, w II półroczu przybyło tylko 7,9 tys. pożyczkobiorców, a w IV kwartale nastąpił nawet spadek o 7,4 tys. osób. Tylko 24% klientów firm pożyczkowych nie obsługiwało jednocześnie z pożyczką kredytu bankowego, zdecydowana większość była zadłużona w obu sektorach, bankowym i pożyczkowym.

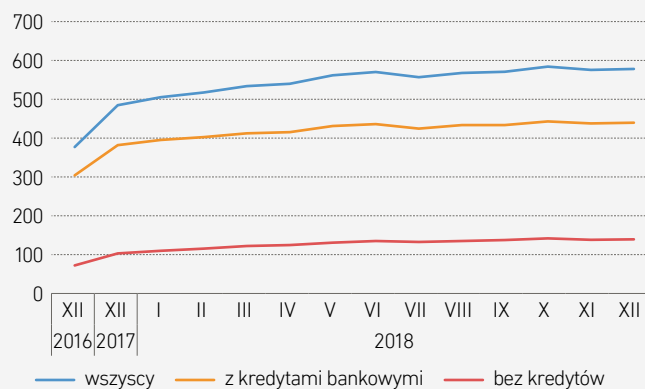
Niewykluczone, że silne wzrosty liczby klientów firm pożyczkowych w 2017 r. i I połowie 2018 r. wynikały z zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIK-iem, w efekcie, w tej części, liczba klientów nie tyle wzrosła, co została ujawniona.

Klienci sektora pożyczkowego są znacznie młodsi od kredytobiorców sektora bankowego, dotyczy to także osób spłacających zarówno pożyczkę, jak i kredyt.

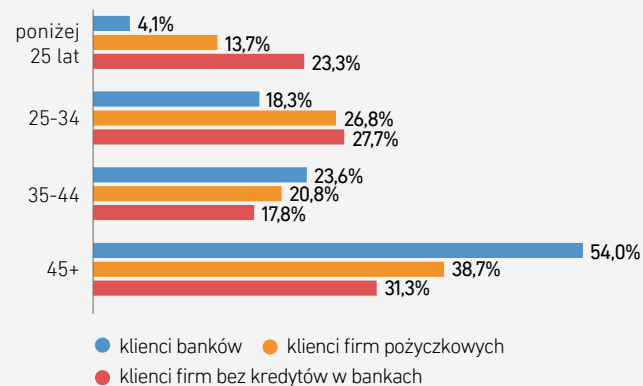
Z danych za rok 2018 r. wynika, że tylko 4% klientów banków nie miało jeszcze skończonych 25 lat, wśród pożyczkobiorców nie mających kredytów, odsetek ten sięgał 23,3%, a w zbiorowości klientów wspólnych (banków i firm pożyczkowych) wynosił 13,7%. Udział kredytobiorców w grupie wiekowej 24–34 lata także był wyraźnie wyższy w firmach pożyczkowych, w porównaniu z bankami.

Firmy pożyczkowe są zdecydowanie bardziej otwarte na finansowanie młodych. Segment osób młodych charakteryzuje się podwyższonym poziomem ryzyka.

Klienci firm pożyczkowych w tys. osób

Struktura według wieku osób zadłużonych w bankach i w firmach pożyczkowych

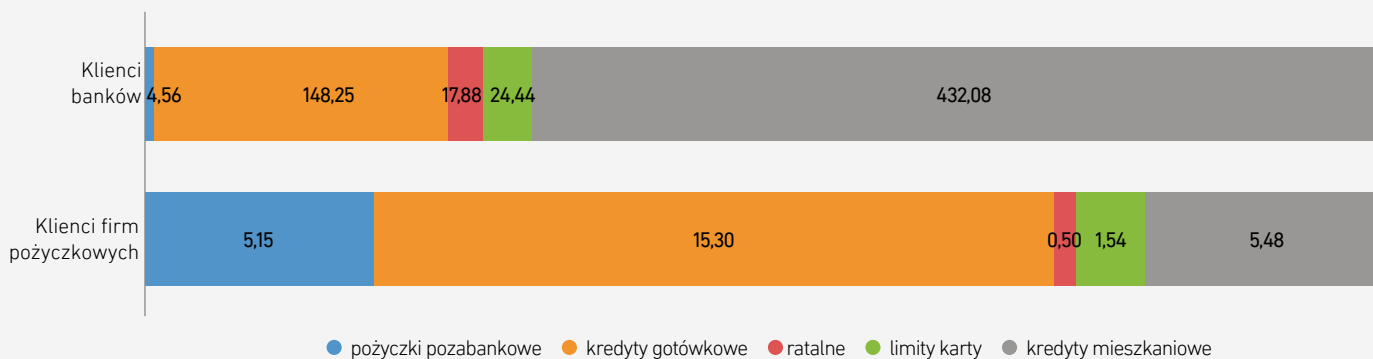
Struktura zobowiązań kredytobiorców i klientów firm pożyczkowych

Klienci firm pożyczkowych preferują kredyty gotówkowe, także w bankach. Mają mało kredytów mieszkaniowych.

Tylko 18,4% z długu osób posiadających pożyczkę pozabankową było zobowiązaniem wobec firm pożyczkowych, pozostała większa część stanowiła zobowiązanie wobec banków. Natomiast udział zobowiązań klientów banków wobec firm pożyczkowych był w ich długach śladowy (0,7%). Klienci firm pożyczkowych mieli niewiele kredytów mieszkaniowych, wynika to prawdopodobnie ze znacznie młodszej struktury wieku

w tej zbiorowości. Ponad połowa długu pożyczkobiorców znajdowała się w bankowych kredytach gotówkowych. Udział kredytów ratalnych oraz produktów z limitem (karty kredytowe, limity odnawialne) w zadłużeniu klientów firm pożyczkowych był także nieduży (7,3%). Klienci firm pożyczkowych szukali gotówki zarówno w segmencie firm pozabankowych, jak i w bankach.

Zadłużenie klientów sektora pożyczkowego i klientów banków (w mld zł)

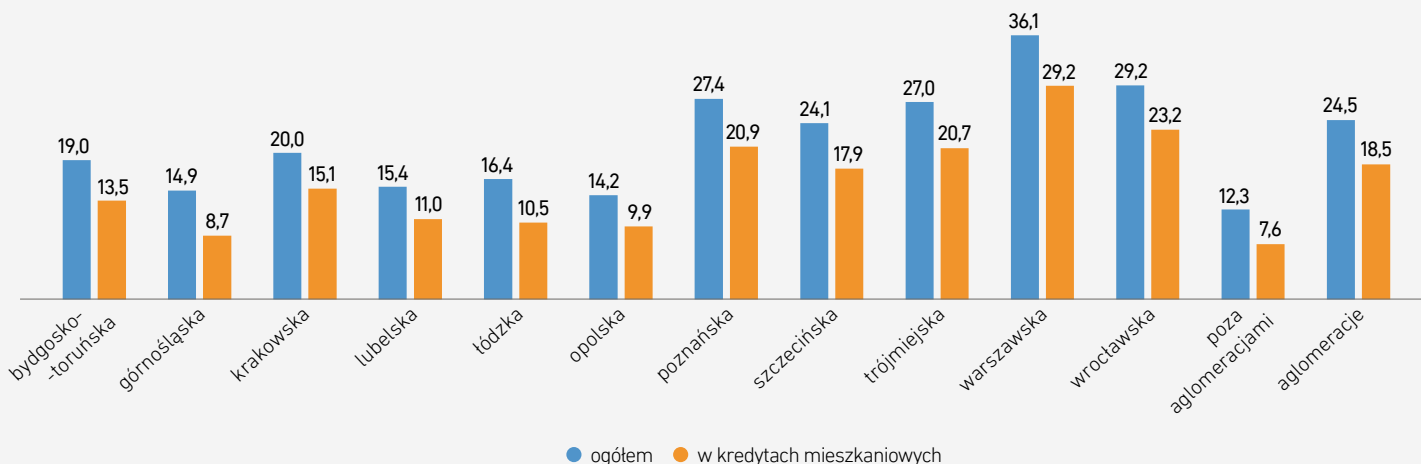
Rynek kredytowy w głównych aglomeracjach

W 11 głównych aglomeracjach mieszka 36% ludności Polski, ale mieszkańcy tych aglomeracji tworzą 53% rynku kredytowego osób prywatnych.

Zadłużenie osób prywatnych w głównych aglomeracjach wyniosło na koniec grudnia 2018 r. 329,7 mld zł co stanowiło 53% całkowitego zadłużenia osób prywatnych w Polsce. Udział mieszkańców aglomeracji w kredytach mieszkaniowych wyniósł 58%. W przeliczeniu na mieszkańca występują znaczne różnice pomiędzy aglomeracjami. Średnio mieszkaniowiec analizowanych aglomeracji był zadłużony na 24,5 tys. zł, najwięcej mają do spłaty mieszkańcy aglomeracji warszawskiej 36,1 tys. zł, najmniej opolskiej 14,2 tys. zł, górnośląskiej 14,9 tys. zł. W czołówce poza Warszawą były jeszcze aglomeracje wrocławska (29,2 tys. zł), poznańska (27,4 tys. zł) i trójmiejska (27 tys. zł). Osoby mieszkające poza głównymi

jedenastoma aglomeracjami winne były tylko 12,3 tys. zł na osobę, a stanowią one dwie trzecie ludności kraju. Różnice wynikają głównie ze zróżnicowania poziomu zamożności, wyższych cen mieszkań, ale też z młodszej struktury wiekowej mieszkańców aglomeracji. Największy udział ludności w wieku 24–44 lata był w aglomeracjach wrocławskiej i poznańskiej (po 34%), najmniejszy w aglomeracji łódzkiej (30%), poza aglomeracjami udział tej grupy wynosił 30%. Zadłużenie podajemy łącznie dla sektora bankowego i pożyczkowego, lista gmin zaliczanych do poszczególnych aglomeracji prezentujemy w oparciu o dane GUS.

Zadłużenie (w tys. zł) na mieszkańca w głównych aglomeracjach i poza tymi aglomeracjami

Główne obserwacje

- Obserwowany w I półroczu, dynamiczny wzrost sprzedaży kredytów ratalnych, przy utrzymującej się wysokiej dynamice sprzedaży kredytów gotówkowych, osłabł w II półroczu 2018 r. W obu segmentach, ratalnym i gotówkowym, rosły średnie kwoty udzielanych kredytów, skutkiem czego wskaźniki dynamiki w wymiarze wartościowym były wyższe niż w liczbowym.
- W związku z osłabieniem sprzedaży kredytów ratalnych, zwłaszcza w wymiarze liczbowym, wyhamował także wzrost liczby kredytów konsumpcyjnych (ratalne i gotówkowe łącznie), udzielonych przez sektor bankowy na niższe kwoty. Najszybciej rosła w 2018 r. liczba kredytów konsumpcyjnych w przedziale kwotowym 50–100 tys. zł.
- Zadłużenie gospodarstw domowych w kredytach konsumpcyjnych rosło w 2018 r. w tempie dwucyfrowym, natomiast kredytobiorców przybyło niewiele.
- Obserwowaliśmy w 2018 r. zahamowanie wzrostu liczby udzielanych pożyczek pozabankowych. Wprawdzie mierzona r/r dynamika była nadal wysoka, był to jednak skutek niskiej bazy. Miesięczne poziomy sprzedaży w 2018 r. utrzymywały się na stabilnym poziomie, nie rosły. Wzrosty w 2017 r. wynikały częściowo z zacieśniania współpracy Biura Informacji Kredytowej z firmami pożyczkowymi. Firmy pożyczkowe finansowały osoby w większości spłacające jednocześnie kredyty bankowe. Szkodowość pożyczek była około trzykrotnie wyższa niż niskokwotowych kredytów bankowych. Występuje ryzyko przenoszenia ryzyka pomiędzy sektorami.
- Jakość konsumpcyjnych kredytów bankowych była na stabilnym, bezpiecznym poziomie. W ujęciu portfelowym obserwowaliśmy niewielki wzrost liczby rachunków wchodzących w opóźnienia w spłacie.

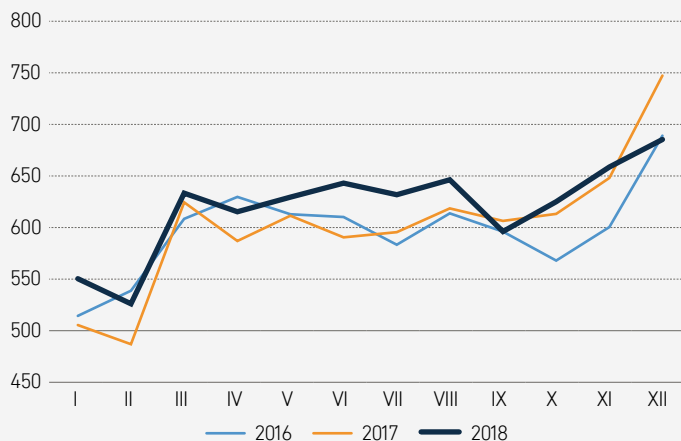
Liczba udzielanych kredytów

Dynamika sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w drugiej połowie 2018 r. osłabła.

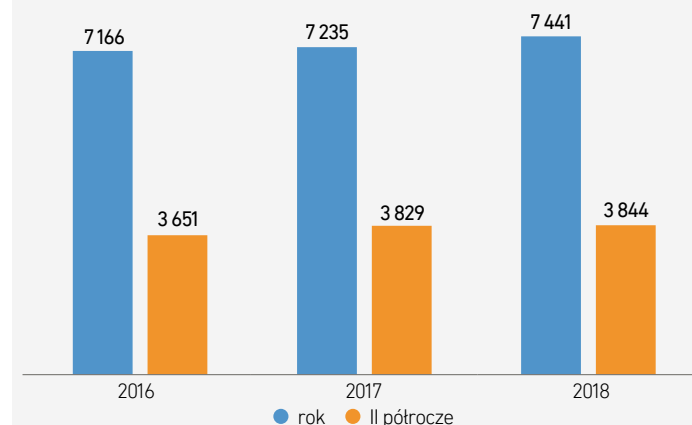
W II półroczu 2018 r. dynamika sprzedaży kredytów konsumpcyjnych wyraźnie osłabła. Po I półroczu (r/r) wynosiła w wymiarze liczbowym 5,6%, w II półroczu było to zaledwie 0,4%. W II półroczu, a zwłaszcza IV kwartale dynamika sprzedaży spadła. We wrześniu i grudniu była r/r nawet ujemna. Wyraźnie słabsze niż w roku 2017 było przedsięwzięte, sezonowe przyspieszenie sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w grudniu 2018 r. Słabsza sprzedaż kredytów konsumpcyjnych w drugiej połowie roku dotyczy głównie segmentu kredytów ratalnych.

W 2018 r. banki i SKOKi udzieliły 7,4 mln kredytów konsumpcyjnych, o 2,8% więcej niż w roku poprzednim. W II półroczu sprzedaż tych kredytów była tylko minimalnie wyższa, o 0,4% r/r.

Kredyty konsumpcyjne (w tys.) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Kredyty konsumpcyjne w latach 2016–2018 (w tys.)

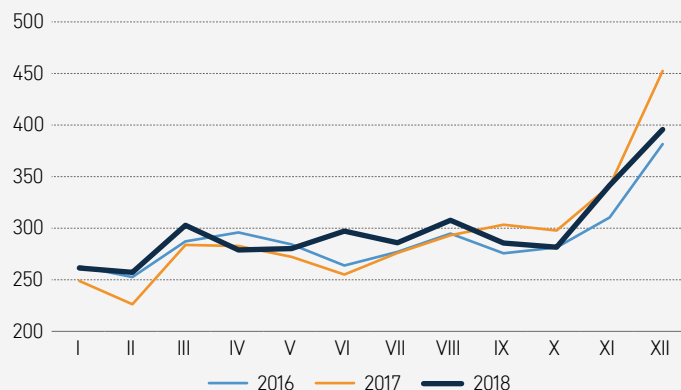
Kredyty ratalne i gotówkowe – akcja kredytowa w wymiarze liczbowym

Wyraźne osłabienie w II półroczu sprzedaży kredytów w segmencie ratalnym.

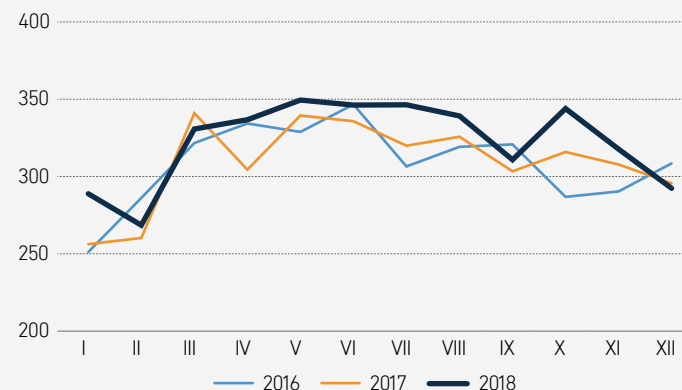
W 2018 r. banki i SKOKi udzieliły 3 574 tys. kredytów finansujących sprzedaż ratalną, było to o 1,2% więcej w porównaniu z 2017 r., ale w II półroczu udzielono o 3,3% r/r mniej kredytów ratalnych. Do sierpnia sprzedaż kredytów ratalnych przewyższała liczbę kredytów udzielonych w 2017 r., w IV kwartale 2018 r. kształtowała się na poziomie niższym. Słabsza, w porównaniu z 2017 r., była sprzedaż przedsięwzięta kredytów ratalnych w grudniu 2018 r. Trudno zidentyfikować przyczynę spowolnienia, sprzedaż detaliczna w handlu utrzymywała się na wysokim poziomie. Pewien wpływ na spowolnienie w II półroczu ub. roku mogło mieć ograniczenie handlu w niedziele.

Liczba udzielonych kredytów gotówkowych 2018 r. była r/r o 4,5% wyższa. W 2018 r. banki i SKOKi udzieliły 3,9 mln kredytów gotówkowych. W kredytach gotówkowych dynamika sprzedaży mierzona liczbą udzielonych kredytów w II półroczu była zbliżona (4,4%) do wyniku rocznego. W tym segmencie nie odnotowaliśmy więc spowolnienia sprzedaży. Dynamika sprzedaży kredytów gotówkowych w 2018 r. mierzona liczbą udzielonych kredytów była wyższa niż w 2017 r. W 2017 r. roczna dynamika liczby udzielonych kredytów wyniosła 2%.

Kredyty ratalne (w tys.) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Kredyty gotówkowe (w tys.) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

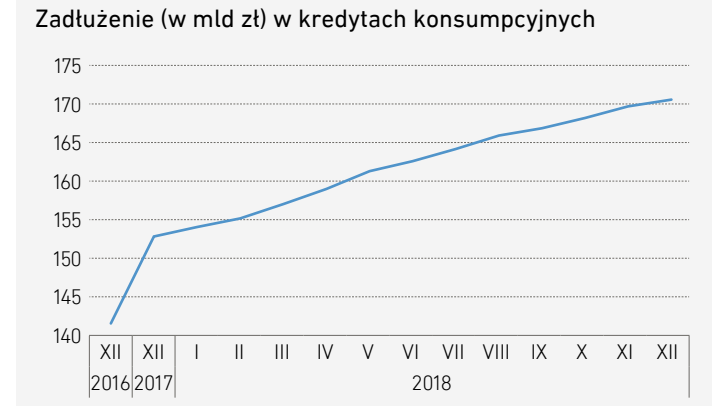
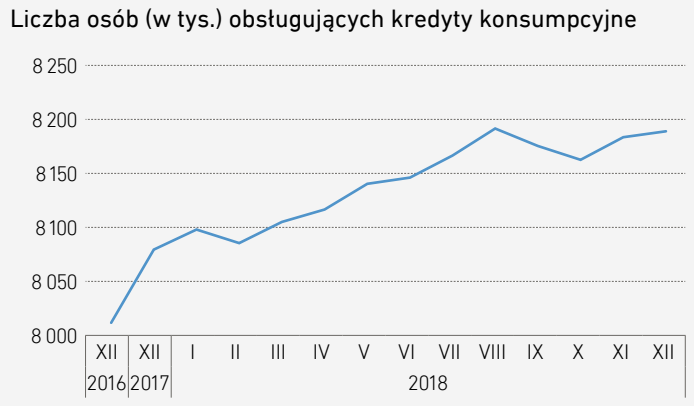
Sektor bankowy. Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych, liczba kredytobiorców

Stale rosną należności banków z tytułu udzielonych kredytów konsumpcyjnych, wzrost liczby kredytobiorców wyhamował.

W grudniu 2018 r. 8 188 tys. osób obsługiwało kredyt ratalny bądź gotówkowy. Przed rokiem kredytobiorców było o 108 tys. mniej. W drugiej połowie roku, poczynając od września, kredytobiorców nie przybywało. Wynikało to głównie ze słabszej sprzedaży kredytów ratalnych. Przyspieszenie wzrostu liczby kredytobiorców w I półroczu okazało się być przejściowe. Wróciły płaskie trendy wzrostów w segmencie kredytów konsumpcyjnych obserwowane w latach poprzednich. W 2017 r.

w porównaniu z 2016 r. przybyło tylko 67 tys. (0,8%) kredytobiorców w segmencie kredytów konsumpcyjnych.

Natomiast należności sektora bankowego z tytułu kredytów konsumpcyjnych stale rosną. W 2018 r. wzrosły o 17,3 mld zł (o 11,3%) do kwoty 170,5 mld. W 2017 r. wzrost należności wyniósł 11 mld zł. Wzrost należności wynika ze wzrostu średnich kwot udzielanych kredytów i z wydłużania okresów kredytowania.

Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych

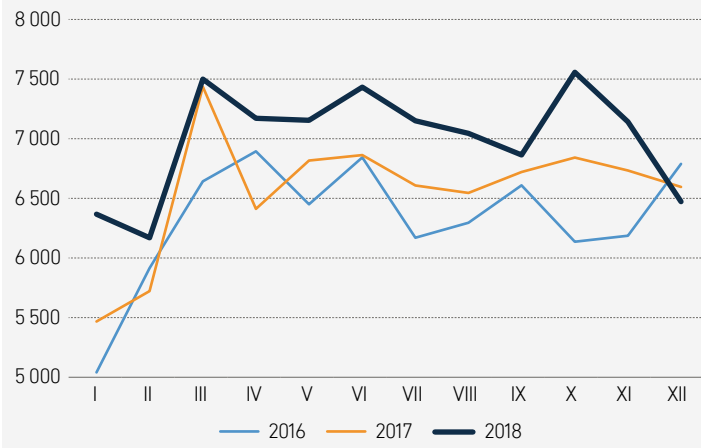
Wartość umów na kredyty konsumpcyjne stale rośnie.

Wartość podpisanych umów na kredyty konsumpcyjne w niemal we wszystkich miesiącach 2018 r. wyraźnie przewyższała poziom roku poprzedniego. Tylko w grudniu 2018 r. udzielono kredytów konsumpcyjnych na kwotę niższą niż przed rokiem. Generalnie, końcówka roku była słabsza. W niektórych miesiącach (luty, kwiecień, październik) wskaźniki dynamiki r/r były dwucyfrowe.

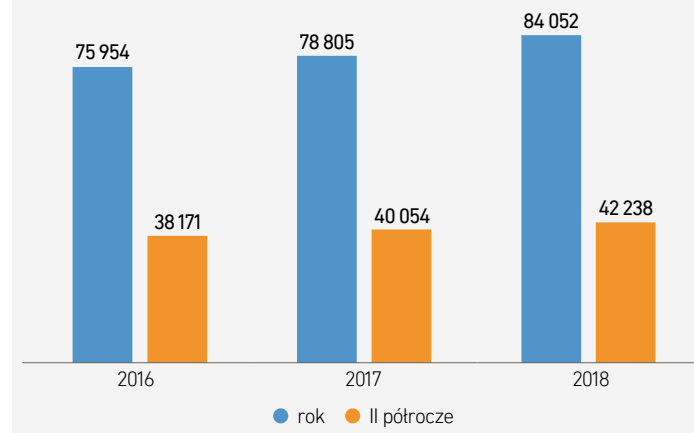
W I półroczu 2018 r. banki i SKOKi udzieliły kredytów ratalnych i gotówkowych na kwotę 41,8 mld zł, o 7,9% więcej niż rok wcześniej. Trend wzrostowy sprzedaży kredytów konsumpcyjnych wydawał się więc utrwać.

Dynamika sprzedaży r/r w ujęciu wartościowym była wyższa niż w liczbowym, ale różnica między tymi wskaźnikami uległa w II półroczu zwiększeniu. W I półroczu różnica ta wynosiła 2,3 pkt proc., w drugim 5,1 pkt proc.

Kwota (w mld zł) kredytów konsumpcyjnych udzielona w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Kredyty konsumpcyjne (w mln zł) udzielone w latach 2016–2018, w tym w II półroczach

Kredyty ratalne i gotówkowe – sprzedaż ujęcie wartościowe

Wartość udzielonych kredytów ratalnych rosła w II półroczu wolniej niż w pierwszym, ale wyraźnie szybciej niż liczba udzielonych kredytów. Kredyty gotówkowe rosły w II półroczu w tempie zbliżonym do pierwszego.

Pierwsze półrocze charakteryzowało się wysoką (11% r/r) dynamiką sprzedaży kredytów ratalnych. Drugie półrocze było znacznie słabsze. Udzielono kredytów ratalnych na kwotę 7 mld zł, tylko o 2,9% wyższą niż przed rokiem.

W całym 2018 r. udzielono kredytów ratalnych na kwotę 13,4 mld zł, o 6,6% wyższą w porównaniu z 2017 r.

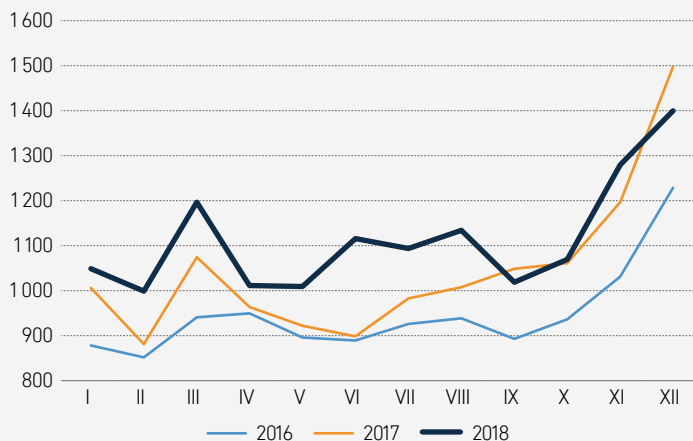
Sprzedaż kredytów ratalnych utrzymywała się na wysokim poziomie do sierpnia, potem powróciła do poziomu 2017 r.

Oslabienie dynamiki sprzedaży kredytów gotówkowych w II półroczu było niewielkie. Udzielono w II półroczu kredytów na kwotę 35,3 mld zł, o 6,2% wyższą niż w II półroczu 2017 r. Roczna dynamika w I kwartale 2018 r. wynosiła 7,3%.

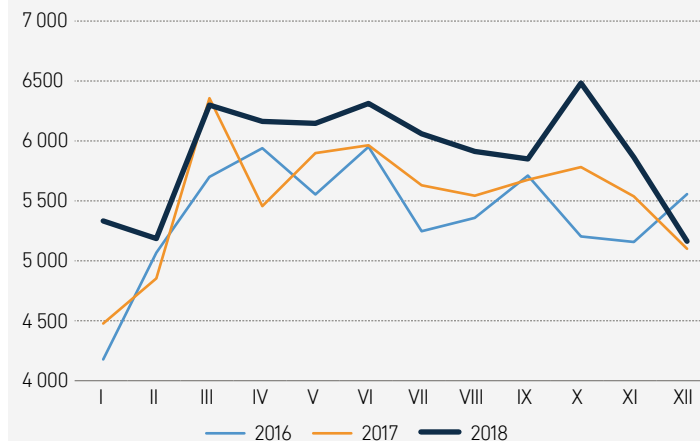
W całym 2018 r. banki i SKOKi udzieliły kredytów gotówkowych na kwotę 70,7 mld zł, wyższą w porównaniu z 2017 r. o 6,7%.

Podobnie jak w kredytach ratalnych słaba była końcówka roku.

Kredyty ratalne (w mln zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Kredyty gotówkowe (w mln zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

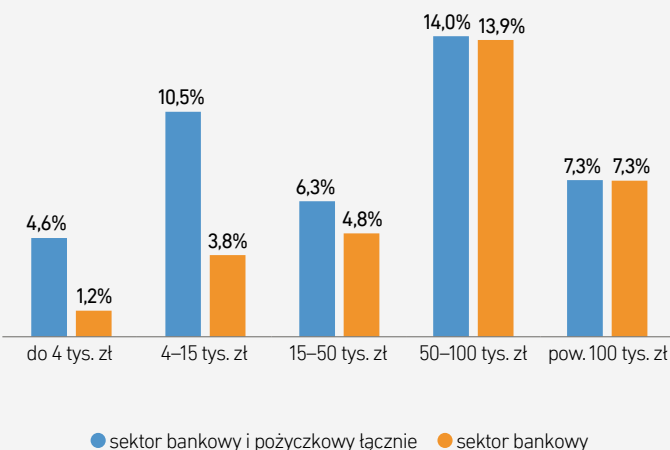
Kredyty konsumpcyjne w przedziałach kwotowych

W 2018 r. wzrosła liczba udzielonych kredytów na niskie kwoty, także w sektorze bankowym, ale w II półroczu wzrost liczby udzielanych kredytów na niższe kwoty osłabł.

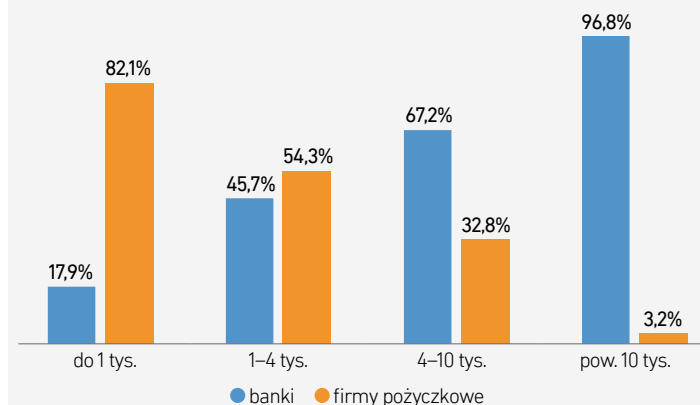
Po I półroczu 2018 r. w KREDYT TRENDY pokazywaliśmy wzrosty, także w sektorze bankowym, liczby udzielanych kredytów na niskie kwoty. Było to nowe zjawisko, poprzednio, zwłaszcza w sektorze bankowym, występowały w niskich przedziałach kwotowych spadki. W całym 2018 roku banki udzieliły o 4,6% więcej kredytów w przedziale do 4 tys. zł, a w przedziale kwotowym 4–15 tys. o 10,5% więcej. Po I półroczu raportowaliśmy wzrosty odpowiednio w tych grupach o 8,4% i 15,6%.

Wyhamowanie wzrostów mogło być związane ze słabszymi wynikami sprzedaży w II półroczu kredytów ratalnych udzielanych często na niższe niż kredyty gotówkowe kwoty. Także dynamika finansowania łącznie sektorów bankowego i pożyczkowego na niższe kwoty w 2018 r. była niższa niż po I półroczu. Generalnie, w finansowaniu na niskie kwoty (do 4 tys. zł) firmy pożyczkowe dominowały wyraźnie nad bankami.

Przyrosty (r/r) liczby udzielonych w 2018 r. kredytów/pożyczek w przedziałach kwotowych

Udziały sektorów: pożyczkowego i bankowego w liczbie udzielonych w 2018 r. kredytów/pożyczek konsumpcyjnych w przedziałach kwotowych

Wejścia do statusu >30 dni opóźnienia w spłacie

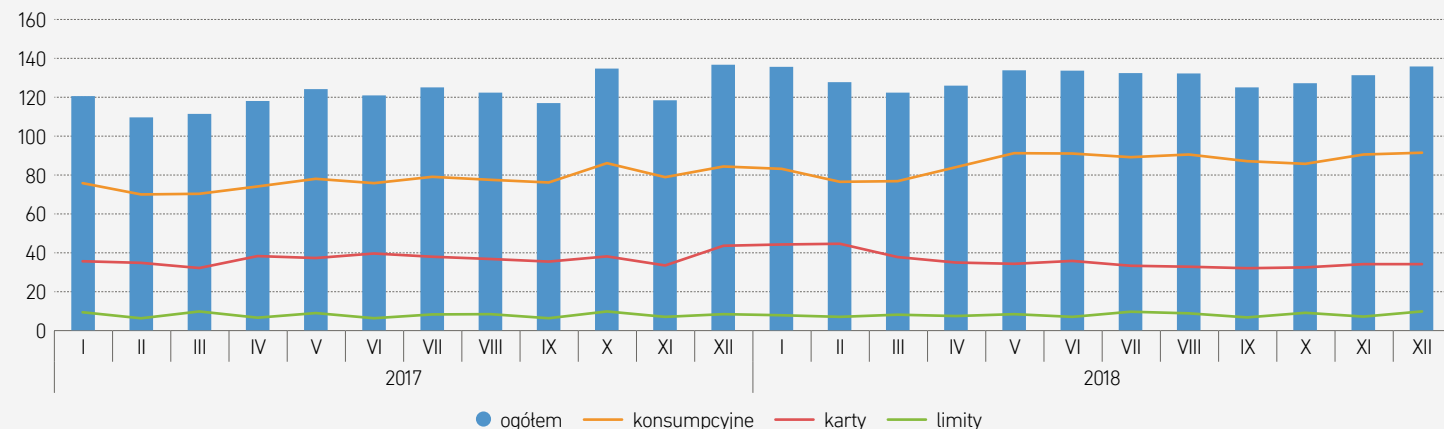
Przyspiesza wzrost liczby wejść rachunków kredytów konsumpcyjnych do statusu opóźnionych >30 dni.

Miesięczna liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia w obsłudze może być traktowana jako pierwszy sygnał pogarszania jakości portfeli. W raporcie KREDYT TRENDY za I półrocze 2018 r. podaliśmy, że liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia wzrosła szybciej niż liczba czynnych rachunków kredytów konsumpcyjnych ogółem, co było sygnałem niepokojącym. Jednak po I półroczu ub. roku nie obserwowaliśmy jeszcze wzrostu liczby wejść do statusu >90 dni opóźnienia. Zgodnie z oczekiwaniami w II połowie 2018 r., a więc z opóźnieniem, wzrosty w statusie >30 dni przeniosły się na status >90 dni (następna strona).

Najszybciej wzrosła w 2018 r. liczba wejść do statusu >30 dni w kredytach ratalnych i gotówkowych, średnio w miesiącu wchodziło do tego statusu o 8% rachunków więcej niż rok wcześniej. W kartach kredytowych odnotowaliśmy r/r wzrost liczby wejść o 1,9%, w liniach kredytowych wzrost o 3,6%, przy spadającej lekko (-0,5%) liczbie czynnych linii kredytowych.

Łącznie w kredytach konsumpcyjnych liczba wejść wzrosła (średnio w miesiącu) o 6% przy wzroście czynnych rachunków o 4,3%. Prognozy na następne półrocze wejść do statusu defaultów (>90 dni) nie są więc optymistyczne.

Kredyty (w tys.) przechodzące w danym miesiącu ze statusu regularny do statusu opóźniony >30 dni

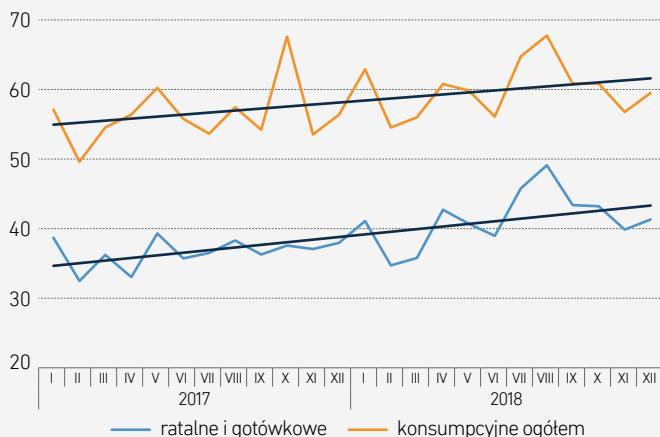
Wejścia do statusu >90 dni opóźnienia oraz BIK Indeks Jakości Portfela Kredytów Konsumpcyjnych

Liczby wejść do statusu >90 dni opóźnienia w obsłudze i wyliczane w oparciu o nie BIK Indeksy Jakości Kredytów Konsumpcyjnych zaczęły rosnąć.

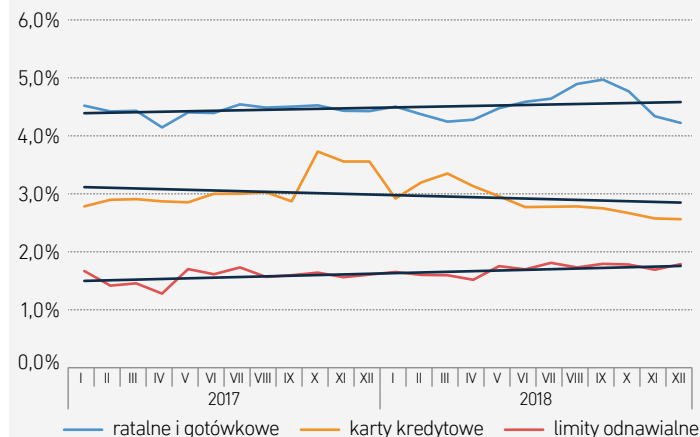
Wzrost liczby wejść do statusu >30 dni zaczął przechodzić na wzrosty wejść do statusu >90 dni opóźnienia nawet po skorygowaniu o wzrost czynnych rachunków kredytowych. Jakość portfeli mierzona liczbą wejść do statusu >90 dni rośnie. Średnia miesięczna liczby wejść do statusu >90 dni opóźnienia wyniosła we wszystkich kredytach konsumpcyjnych w 2018 r. 58,0 tys. rachunków, więcej o 3,7% niż rok wcześniej.

Biuro Informacji Kredytowej co miesiąc w Newsletterze publikuje Indeks Jakości Kredytów Konsumpcyjnych wyliczany z liczby wejść do statusu >90 dni opóźnienia z uwzględnieniem (odjęciem) dynamiki wzrostu/spadku liczby czynnych rachunków. Aby pominąć występujące znaczne wahania liczby wejść w notowaniu za dany miesiąc wychodzi się od średniej ruchomej z trzech ostatnich miesięcy. Indeks zaczął wykazywać tendencje wzrostowe w kredytach konsumpcyjnych i produktach limitowych, w kartach kredytowych tendencję spadkową.

Liczba wejść (w tys.) do statusu >90 dni opóźnienia w kolejnych miesiącach lat 2017–2018

BIK Indeks Jakości Kredytów Konsumpcyjnych – notowania miesięczne

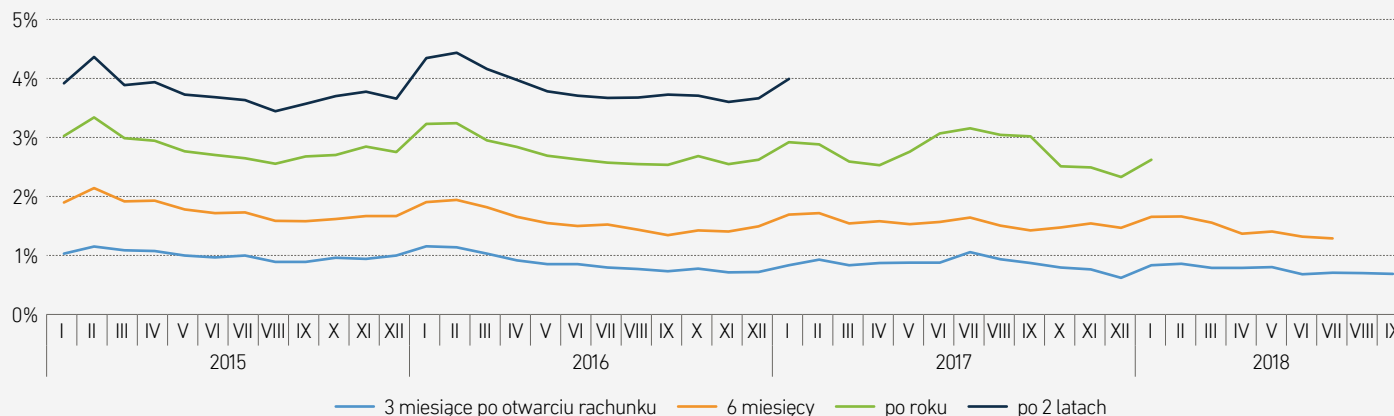
Jakość udzielonych kredytów konsumpcyjnych (status >30 dni opóźnienia) – sektor bankowy

Poprawiła się jakość kredytowania, im młodsza kohorta tym niższa szkodowość mierzona liczbą rachunków w statusie >30 dni opóźnienia.

Rosnąca liczba wejść do statusu rachunków opóźnionych w obsłudze, pokazywana na poprzednich stronach, nie powoduje jeszcze zmiany trendów na wykresach vintage. Im młodsza kohorta, tym niższe udziały rachunków opóźnionych >30 dni w liczbie rachunków otwartych w danej kohorcie. Na wykresie poniżej widać, że szkodowość kolejnych miesięcznych generacji kredytów, pomijając czynnik sezonowy, wykazuje malejące trendy.

Dotychczasowe doświadczenie pokazuje, że połowa rachunków wchodząca w danym miesiącu do statusu opóźnionych >30 dni, w następnym miesiącu wraca do statusu obsługi regularnej. Stąd jakość kredytowania mierzona odsetkiem rachunków w kohorcie, które w swej historii miały choć raz status >30, jest prawie dwukrotnie wyższa.

Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >30 dni w liczbie rachunków otwartych w latach 2015–2018

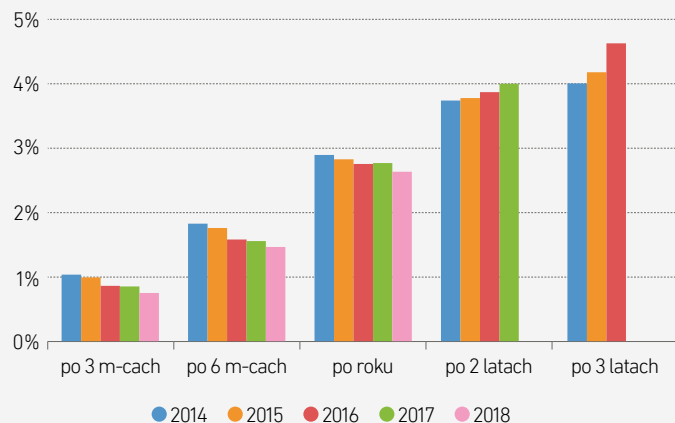
Szkodowość kredytów rośnie wraz z kwotą, na którą były udzielone

Szkodowość kredytów rośnie wraz z kwotą, na którą zostały udzielone.

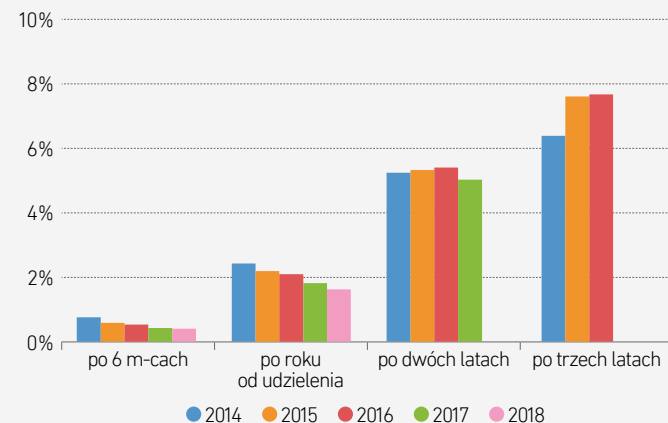
Szkodowość kredytów konsumpcyjnych mierzona wskaźnikami *vintage* – udziałem kredytów opóźnionych w obsłudze w liczbie udzielonych w kohorcie w porównywalnym okresie po udzieleniu, jest tym lepsza im kohorta jest młodsza, ale tylko mierzona w pierwszym roku po udzieleniu. Mierzona w latach następnym, odwrotnie, im późniejszy rocznik, tym odsetek kredytów opóźnionych >90 dni jest wyższy im kohorta młodsza. Kredyty konsumpcyjne osiągają najwyższy poziom szkodowości pięć lat po udzieleniu. Wówczas wskaźnik *vintage* opóźnień osiąga poziom bliski 4,5%, później już prawie nie rośnie. Kredyty ratalne mają niższą szkodowość niż gotówkowe (patrz poprzednie wydanie KREDYT TRENDY).

Kredyty na wyższe kwoty mają wyraźnie większą szkodowość niż kredyty na niższe kwoty. Zależność tą wielokrotnie ilustrowaliśmy w KREDYT TRENDY. Na wykresie poniżej szkodowość kredytów udzielonych na kwoty >50 tys. zł po trzech latach po udzieleniu osiąga w rocznikach 2015–2016 poziom 7,7%. W czwartym i piątym roku po udzieleniu udział kredytów w statusie >90 dni opóźnienia nadal w tej grupie rośnie i przekracza poziom 8%. Są to kredyty udzielone na dłuższe okresy i wiele z nich jest nadal spłacanych w czwartym i piątym roku.

Udział kredytów opóźnionych >90 dni w liczbie rachunków otwartych w rocznikach 2014–2018

Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie rachunków otwartych na kwoty >50 tys. zł w rocznikach 2014–2018

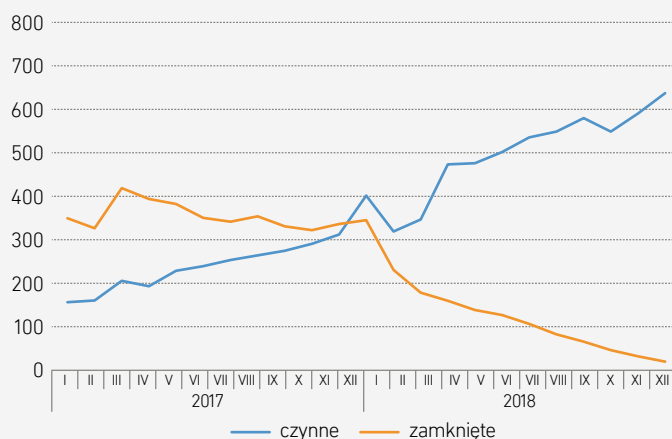
Połowa rachunków kredytów gotówkowych jest zamykana w 12 miesięcy po otwarciu

Rachunki kredytów konsumpcyjnych są wcześniej zamykane.

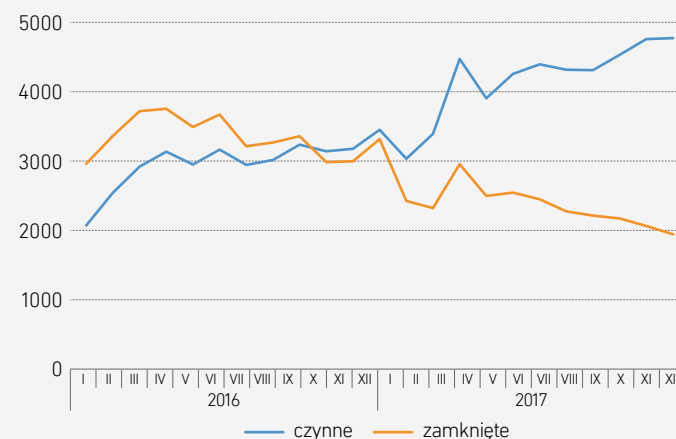
Kredyty konsumpcyjne udzielane są na różne okresy. Największa ich liczba na krótkie okresy. Stąd połowa kredytów udzielonych przez banki i SKOKi w ostatnich miesiącach 2017 r. została już zamknięta. Warto to mieć na uwadze analizując dane o szkodowości kredytów zamieszczonych na poprzednich stronach, które posługują się wskaźnikami odnoszącymi się do wszystkich kredytów danej kohorty, zarówno czynnych jak i zamkniętych. Gdy liczy się szkodowość portfela kredytowego wyłącznie w odniesieniu do kredytów czynnych, szkodowość w takim ujęciu byłaby inna.

Kredyty na wyższe kwoty są udzielane na dłuższe okresy spłaty, stąd proces spłat w ujęciu wartościowym przebiega inaczej, jak w liczbowym. Na koniec grudnia 2018 r. zrównanie kwot kapitału czynnego i zamkniętego obserwujemy w kohorcie z października 2016 r. W tej kohorcie 50% kapitału pozostało w grudniu 2018 r. w spłacie, ale 8,8% czynnego kapitału tej kohorty było opóźnionych >90 dni w obsłudze, były to więc kredyty czynne, ale nie obsługiwane.

Rachunki czynne i zamknięte (w tys. sztuk) w grudniu 2018 r. pochodzące z miesięcznych kohort lat 2017–2018

Rachunki czynne i zamknięte (w mln zł kapitału początkowego) w grudniu 2018 r. pochodzące z miesięcznych kohort roczników 2016–2017

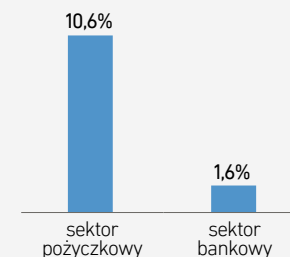
Pożyczki pozabankowe

W trakcie 2018 r. pożyczki utrzymywały się, w wymiarze liczbowym, na stabilnym poziomie, w wymiarze wartościowym obserwowaliśmy trend lekko wzrostowy.

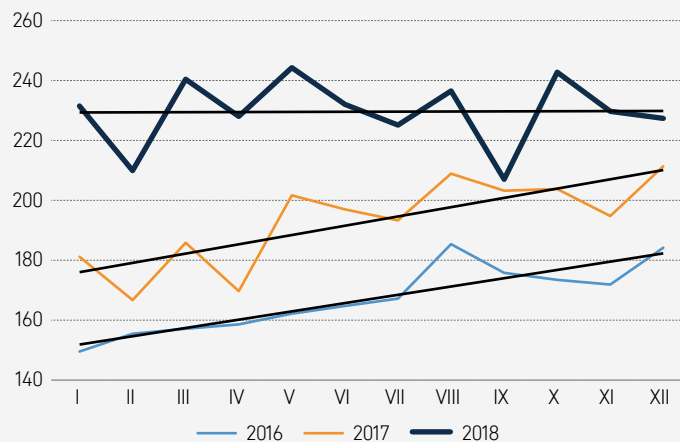
Firmy pożyczkowe w 2018 r. raportowały do BIK o udzieleniu 2,7 mln pożyczek na łączną kwotę 7,4 mld zł. Było to znacznie więcej niż w 2017 r., liczbowo o 18,9%, wartościowo o 41,9%. Wzrosty te były częściowo efektem niskiej bazy, w samym 2018 r. sprzedaż pożyczek oscylowała wokół średniej liczby 229 tys. udzielanych w miesiącu pożyczek, nie wykazując trendu wzrostowego. W wymiarze wartościowym widzimy na wykresie lekko wzrostowy trend sprzedaży, jednak słabszy w porównaniu z trendami lat 2016 i 2017. Znaczna część przyrostów liczby i wartości raportowanych w latach 2016–2017 pożyczek wynikała z zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIK.

Pożyczki pozabankowe charakteryzują się znacznie wyższą szkodowością w porównaniu z kredytami bankowymi na niskie kwoty.

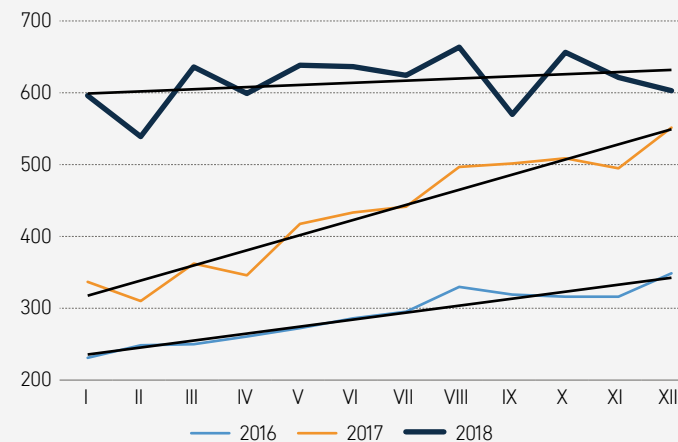
Udział rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie otwartych na kwoty do 15 tys. zł w roczniku 2017 po 12 miesiącach

Liczba pożyczek pozabankowych (w tys.) udzielona w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Wartość umów (w mln zł) pożyczek pozabankowych udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Główne obserwacje

- Sprzedaż kredytów mieszkaniowych w 2018 r. była w ujęciu wartościowym najwyższa od 2008 r. W 2018 udzielono 227,3 tys. kredytów mieszkaniowych (najwięcej od 2012 r.) na kwotę 56,2 mld zł (najwięcej od 2008 r.). Wzrost kwoty udzielonych kredytów wynikał po części ze wzrostu liczby udzielonych kredytów, a także ze wzrostu średniej kwoty kredytu.
- Dynamika liczby udzielonych kredytów w 2018 r. była wyraźnie wyższa od wskaźników dynamiki budownictwa mieszkaniowego. To nowa obserwacja. W ostatnich latach akcja kredytowa nie nadążała za wzrostem wskaźników budownictwa mieszkaniowego.
- Wzrost średniej kwoty kredytu wynikał z szybszego wzrostu liczby kredytów udzielanych na wyższe kwoty i wyraźnego spadku liczby kredytów udzielanych na niskie kwoty.
- Nadal jednak dużą wagę w strukturze udzielanych kredytów miały transakcje na stosunkowo niskie kwoty. W ujęciu liczbowym dominowały kredyty w przedziale kwotowym 100–250 tys. zł. Szybciej przybywało kredytów na wyższe kwoty, stąd w ujęciu wartościowym lekką przewagę uzyskał następny przedział, 250–400 tys. zł.
- Jakość portfeli kredytów mieszkaniowych była na stabilnym, wysokim poziomie. Kredyty walutowe były spłacane lepiej w porównaniu ze złotowymi.
- W rozkładzie udzielanych kredytów mieszkaniowych na kwoty powyżej 100 tys. zł dominowały transakcje na okresy 25–30 lat. Dużo kredytów było jednak spłacanych wcześniej, bądź przedpłacanych.

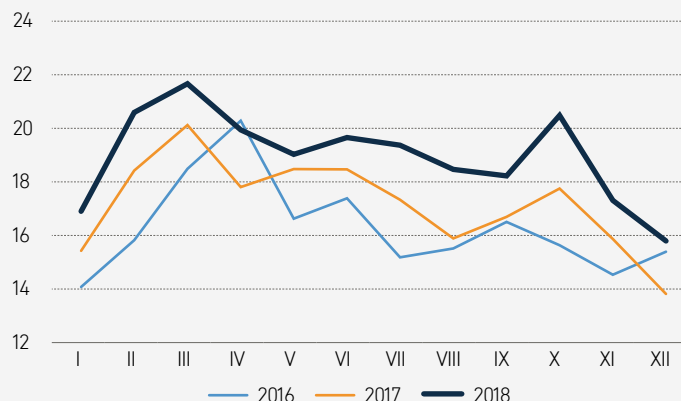
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych

W I półroczu 2018 roku utrzymują się wysokie wzrosty liczby udzielonych kredytów mieszkaniowych.

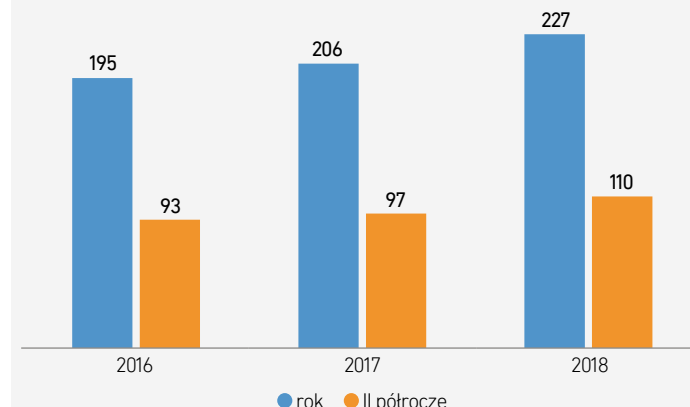
We wszystkich miesiącach 2018 r. sprzedaż kredytów mieszkaniowych przekraczała poziom roku poprzedniego. Podobnie jak w latach poprzednich liczba udzielonych w II półroczu kredytów mieszkaniowych była nieco niższa w porównaniu z I półroczem, ale dynamika II półrocza r/r była także imponująca – 12,6%. Najwyższe roczne dynamiki sprzedaży obserwowaliśmy w miesiącach letnich, najwyższą (16,2%) w sierpniu, ale był to efekt bazy, słabej sprzedaży letniej w 2017 r.

W 2018 r. banki udzieliły 227 tys. kredytów mieszkaniowych, tj. o 10,3% więcej niż w 2017 r. Był to najwyższy wynik sprzedaży kredytów mieszkaniowych od siedmiu lat. Większa liczba udzielonych kredytów miała miejsce ostatnio w 2011 r. Dotychczas dynamika liczby udzielanych kredytów pozostawała w tyle za podawaną przez GUS dynamiką liczby oddawanych mieszkań. W 2018 r. dynamika r/r liczby udzielonych kredytów (10,3%) była wyższa od dynamiki liczby oddanych mieszkań (wg GUS 3,6%) oraz od dynamiki liczby budów rozpoczętych (7,7%).

Kredyty mieszkaniowe (w tys.) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Kredyty mieszkaniowe (w tys.) udzielone w latach 2016–2018 w tym w II półroczach

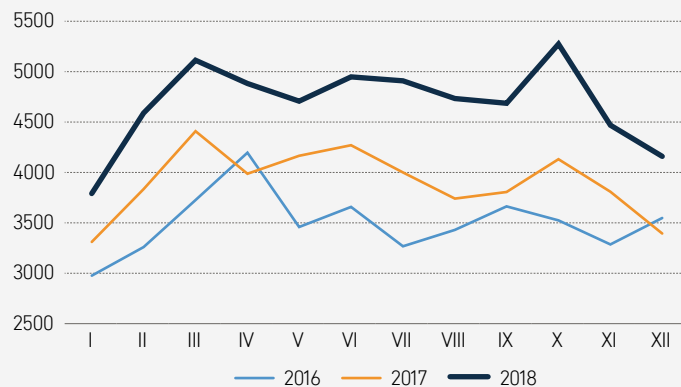
Wartość udzielonych kredytów

W ujęciu wartościowym sprzedaż kredytów mieszkaniowych rosła dwukrotnie szybciej niż w wymiarze liczbowym, stale rosły średnie kwoty udzielanych kredytów.

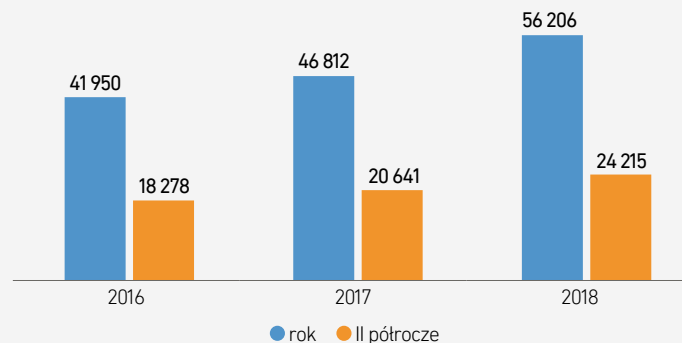
W 2018 r. banki udzieliły kredytów mieszkaniowych na kwotę 56,2 mld zł, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 20,1%. Wzrost o 20,1% był po połowie skutkiem wzrostu liczby oraz wzrostu średniej kwoty udzielonych kredytów. Wzrost średniej kwoty kredytu mógł wynikać z rosnących cen mieszkań, a częściowo – ze spadku liczby kredytów udzielanych na niskie kwoty.

Sprzedaż kredytów mieszkaniowych na poziomie 56,2 mld zł była najwyższa od czasu hossy i kryzysu lat 2006–2008. Sprzedaż w tamtych latach przekraczała 60 mld zł.

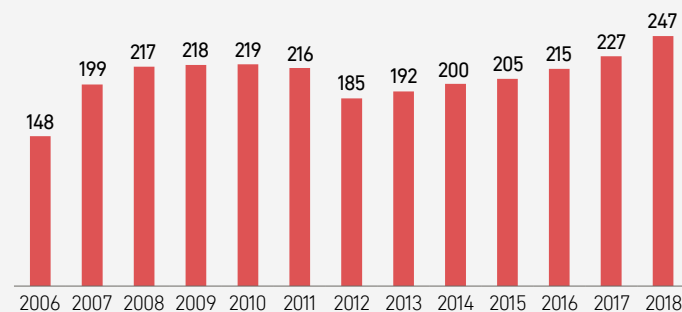
Kredyty mieszkaniowe (w mln zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Kredyty mieszkaniowe (w mln zł) udzielone w latach 2016–2018

Średnie kwoty kredytów mieszkaniowych (w tys. zł) udzielonych w latach 2006–2018

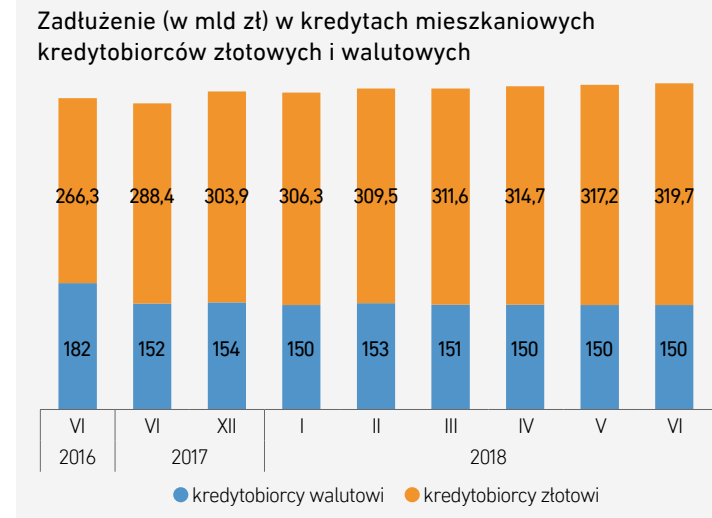
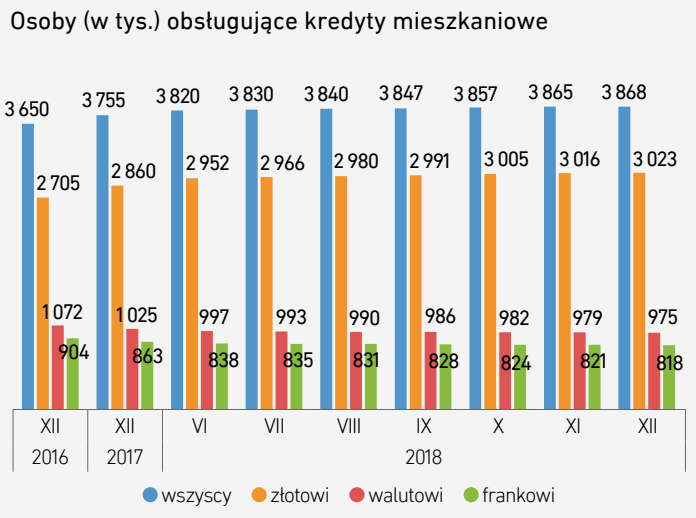

Liczba kredytobiorców, zadłużenie

Rośnie liczba osób zadłużonych w kredytach mieszkaniowych. Kwota ich zobowiązań także wzrosła.

W grudniu 2018 r. 3 868 tys. osób obsługiwało kredyty mieszkaniowe. W ciągu 2018 r. przybyło 112,8 tys. osób, z kredytami złotowymi, przybyło 163,3 tys., natomiast walutowców ubyło 49,3 tys. Przyrosty/spadki liczby kredytobiorców w ciągu 12 miesięcy są nieco wyższe od raportowanych w poprzednim KREDYT TRENDY wg stanu na koniec czerwca 2018 r. Jednocześnie kredyt złotowy i walutowy obsługiwało 130,2 tys. osób, których zadłużenie (na prawym wykresie poniżej) wykazywane jest dwukrotnie, czyli jako osoby zadłużonej w kredycie złotowym oraz jako osoby zadłużonej w walucie obcej.

W grudniu 2018 r. zadłużenie gospodarstw domowych w kredytach mieszkaniowych wynosiło 432,1 mld zł i było wyższe w porównaniu z grudniem 2017 o 27 mld zł. Zadłużenie kredytobiorców złotowych było o 31,3 mld zł wyższe niż przed rokiem, a walutowców – o 2,7 mld zł niższe. Na zmiany stanów zadłużenia, zwłaszcza walutowego, wpływ obok spłat kredytów miały także różnice kursowe. Kurs franka był wyższy w grudniu 2018 r. r/r w porównaniu z grudniem 2017 r. o 24,5 gr. (6,8 %). Zadłużenie frankowiczów spadło w przeliczeniu na PLN w porównaniu z grudniem 2017 r. o 2,5 mld zł, ale osłabienie waluty rodzimej w trakcie 2018 r. spowodowało wzrost zadłużenia kredytobiorców walutowych o 19,8 mld zł. Wykres kursu CHF/PLN na str. 30.

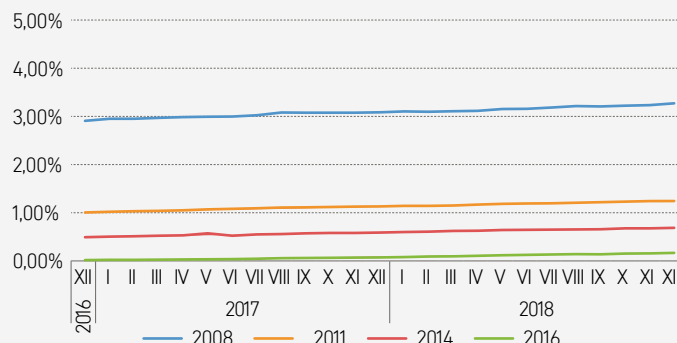
Jakość udzielonych kredytów

Proces wzrostu udziału kredytów opóźnionych w obsłudze wraz z wiekiem kredytu był nadal powolny.

Mierzona udziałem kredytów opóźnionych w liczbie kredytów udzielonych w roczniku/kohorcie szkodowość kredytów rośnie liniowo wraz z upływem czasu choć w różnym tempie.

Najwyższa szkodowość, mierzona w grudniu 2018 r. udziałem kredytów opóźnionych w obsłudze w liczbie kredytów udzielonych występuje w kryzysowym roczniku 2008 (4,08%). Pokryzysowe roczniki mają znacznie niższą szkodowość i choć z czasem się psują, z pewnością nie osiągną poziomu roczników z drugiej połowy poprzedniej dekady.

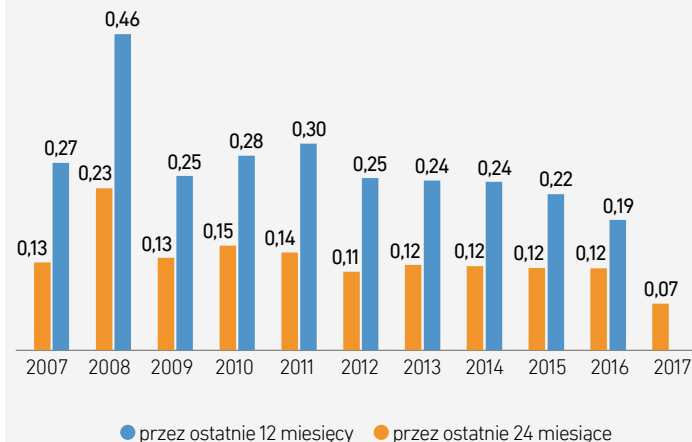
Udział rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie udzielonych w wybranych rocznikach

Przyrosty w ostatnich 12 i 24 miesiącach udziałów kredytów opóźnionych w rocznikach 2007–2017 pokazuje wykres poniżej. Rocznik 2008 ma nie tylko najwyższą szkodowość, ale też psuje się najszybciej, pozostałe (do rocznika 2015) roczniki psują się w podobnym tempie. Stosujemy tu do oceny szkodowości rocznika relację liczby rachunków opóźnionych do liczby kredytów udzielonych.

W starszych rocznikach wiele kredytów jest już spłaconych, np. w roczniku 2007 blisko połowa. Zatem relacja, zwłaszcza w starszych rocznikach, kredytów opóźnionych do rachunków czynnych jest inna.

Wzrosty (w pkt proc.) udziału rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie rachunków udzielonych w rocznikach 2007–2017

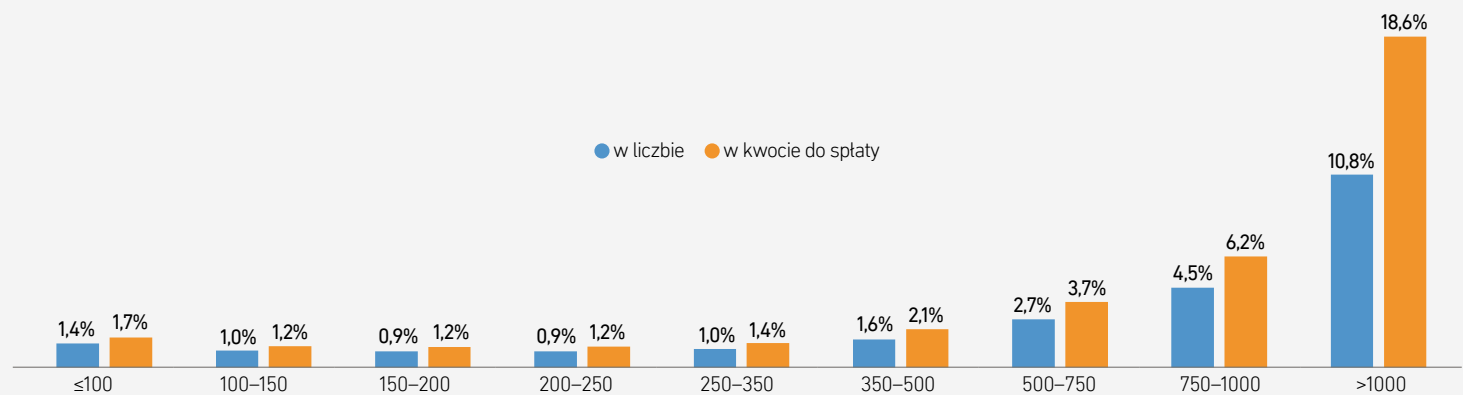
Jakość kredytów w zależności od kwoty na którą były udzielone (ujęcie bilansowe)

Kredyty mieszkaniowe udzielone na wysokie kwoty charakteryzowały się wyraźnie wyższą szkodowością, ale interpretacja tej obserwacji nie jest jednoznaczna.

Kredyty mieszkaniowe udzielone na kwoty powyżej 1 mln zł, pozostające nadal w spłacie, mają w końcu grudnia 2018 r. wyraźnie wyższą szkodowość. Przyjmując za miarę iloraz liczby rachunków opóźnionych >90 dni do liczby rachunków czynnych wynosi ona 10,8%, a mierząc relacją sald na tych rachunkach szkodowość wynosi 18,6%. Dla wszystkich kredytów mieszkaniowych miary te wynoszą odpowiednio 1,2% i 2,5%. Kredyty w przedziale 750 tys. – 1 mln zł także wykazują wyraźnie wyższą szkodowość bilansową w porównaniu z kredytami na niższe kwoty. Taki obraz można oceniać jako zaskakujący, kredyty na wysokie kwoty udzielane są osobom o wyższych dochodach, a te mają zwykle wyższe bufora dochodowe i majątkowe. Okazuje się, że wysoka szkodowość charakteryzuje tylko wysoko kwotowe kredyty mieszkaniowe udzielone na okresy do

5 lat. Nie mamy w BIKu informacji o okresie spłaty wszystkich kredytów, zwłaszcza dawno udzielonych, ale na bazie informacji o okresach kredytowania 20% rachunków o statusie >90 dni opóźnienia widzimy, że wysoka szkodowość wysokokwotowych rachunków opóźnionych >90 dni dotyczy tylko kredytów udzielonych na okres do 5 lat (17%). Co to są za kredyty? Na pewno nie są to klasyczne kredyty na zakup bądź budowę domu czy mieszkania. Mogą to być pożyczki hipoteczne, w tym na cele związane z działalnością gospodarczą kredytobiorcy. Mogą to być także kredyty zabezpieczone hipotecznie na restrukturalizację/konsolidację poprzedniego opóźnionego zadłużenia. Pomijamy na wykresie poniżej SKOKi, które używały na szerszą skalę zabezpieczeń hipotecznych do restrukturalizacji opóźnionego w obsłudze zadłużenia.

Udział kredytów mieszkaniowych opóźnionych w spłacie >90 dni w zależności od kwoty kredytu. Sektor bankowy bez SKOK-ów

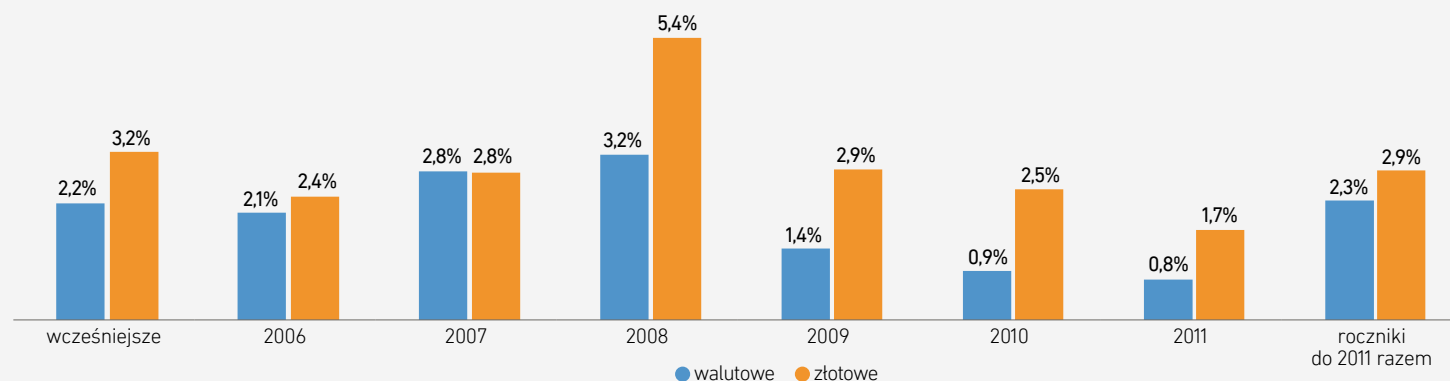
Kredyty walutowe są lepiej spłacane niż złotowe

Kredyty walutowe spłacane są lepiej niż złotowe.

Porównanie jakości kredytów walutowych i złotych wygląda różnie w zależności od przyjętej miary. Na wykresie poniżej pokazujemy udziały liczby kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w portfelach w grudniu 2018 r. w liczbie kredytów udzielonych w danym roczniku. W liczniku i mianowniku tego wskaźnika są także kredyty, które zostały już zamknięte w statusie regularnym bądź opóźnionym w obsłudze. Liczby kredytów udzielonych i opóźnionych w obsłudze w portfolio walutowym są powiększane o rachunki przewalutowane na złotowe w trybie windykacji/restrukturyzacji kredytu (w portfolio złotowym pomniejszane).

Przy zastosowaniu tej miary kredyty walutowe wykazują niemal we wszystkich rocznikach niższą szkodowość niż złotowe. Dotyczy to prawie wszystkich roczników, tylko w roczniku 2007 (przeważały w nim kredyty złotowe) udziały kredytów opóźnionych, po korekcie o przewalutowania, są zbliżone.

Udziały rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie kredytów mieszkaniowych udzielonych w poszczególnych rocznikach do 2011 r. Stan portfeli na koniec 2018 r. po korekcie o przewalutowania

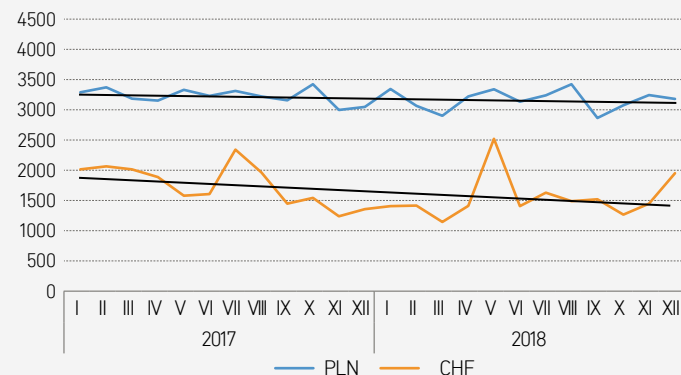
Jakość portfeli frankowych

Poprawia się jakość portfeli zarówno złotych, jak i walutowych, oceniana odsetkiem kredytów wchodzących w status pierwszych opóźnień (>30 dni).

Maleje liczba rachunków przechodzących miesięcznie ze statusu obsługi regularnej do statusu >30 dni opóźnienia, zarówno w portfelu złotowym jak i frankowym. Spadki w portfelu frankowym są nawet (linia trendu) szybsze., ale wynika to też ze spadku liczby czynnych rachunków frankowych.

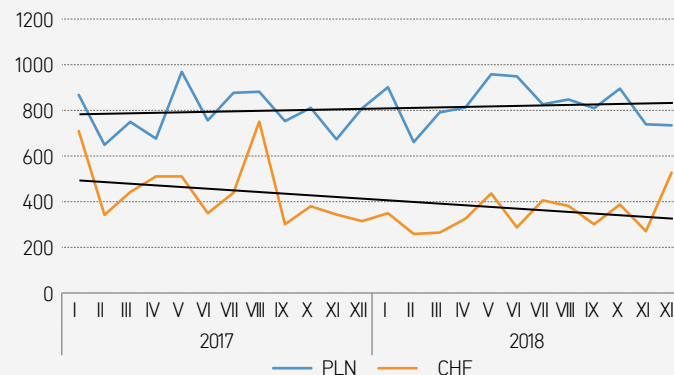
Odnosząc liczbę wejść ze statusu regularnej obsługi do statusu >30 dni opóźnienia do liczby czynnych rachunków, to w portfelu złotowym w roku 2017 odnotowaliśmy średnio w miesiącu 0,20% wejść, w portfelu frankowym 0,35%. W 2018 r. odpowiednio 0,18% w portfelu złotowym i 0,33% we frankowym.

Liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia w portfelu złotowym i frankowym. Dane miesięczne z lat 2017–2018

Miesięcznie w 2018 r. w portfelu złotowym wchodziło do statusu >90 dni opóźnienia średnio 827 rachunków, o 4,7% więcej w porównaniu z 2017 r. Miesięcznie do statusu >90 dni w 2018 r. wchodziły średnio w portfelu walutowym 352 rachunki, co w porównaniu z 2017 r. oznacza spadek o 22%. Portfel frankowy wyraźnie dojrzewa i w warunkach dobrej koniunktury oraz w miarę stabilnego kursu, klientów z kłopotami w spłacie przybywa niewiele.

Liczba wejść do statusu >90 dni opóźnienia w portfelu złotowym i frankowym. Dane miesięczne z lat 2017–2018

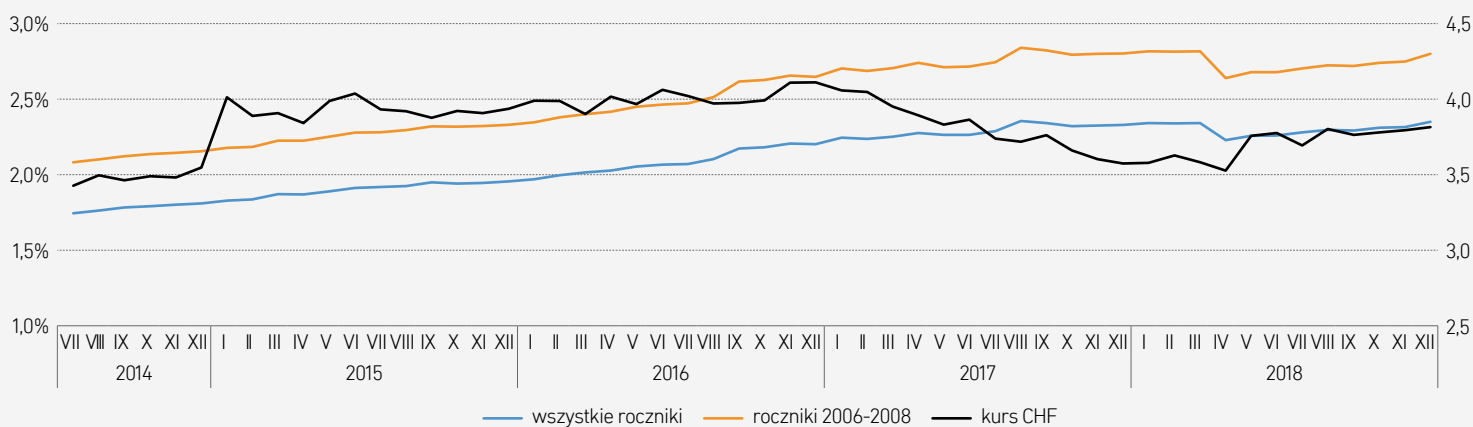
Jakość kredytów frankowych a kurs franka

Kurs franka szwajcarskiego ma niewielki wpływ na spłacalność kredytów w tej walucie.

Cztery lata temu, w styczniu 2015 r. został uwolniony kurs franka. W efekcie podrożał wówczas z poziomu 3,4 zł do około 4 zł w czerwcu 2015 r. Przez następne 18 miesięcy wahał się, przy trendzie wzrostowym, w przedziale 3,9–4,2 zł za franka. Jak widać na wykresie, pomiędzy lipcem 2014 ani silny wzrost kursu w 2015 r. ani późniejsze jego wahania nie miały istotnego wpływu na spłacanie kredytów przez frankowiczów. Wskaźnik udziału rachunków opóźnionych w obsłudze rósł w tym czasie liniowo. W 2017 r. złoty zaczął odrabiać straty do franka. W 2018 r. udział rachunków frankowych opóźnionych >90 dni utrzymał się na stałym poziomie, pomimo umocnienia franka wobec złotego. Z półrocznym opóźnieniem, w połowie roku udział rachunków opóźnionych w obsłudze w portfelu frankowym przestał rosnąć.

Udziały rachunków opóźnionych prezentowane na wykresie zostały skorygowane (powiększone) o kredyty opóźnione w obsłudze przewalutowane z franka na złotego. W grudniu 2018 r. mamy informacje o 11,8 tys. rachunków frankowych będących opóźnionymi w obsłudze >90 dni bądź zamkniętymi w tym statusie. Do liczby tej dodajemy 5,3 tys. kredytów, obecnie złotych, przewalutowanych z franka na złote, będąc opóźnionymi w obsłudze (razem 17,1 tys.). Większość kredytów frankowych opóźnionych w obsłudze (12,3 tys. po korekcie o przewalutowania) pochodzi z roczników 2006–2008.

Kredyty frankowe. Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie rachunków otwartych. Stan bazy BIK lipiec 2014 – grudzień 2018

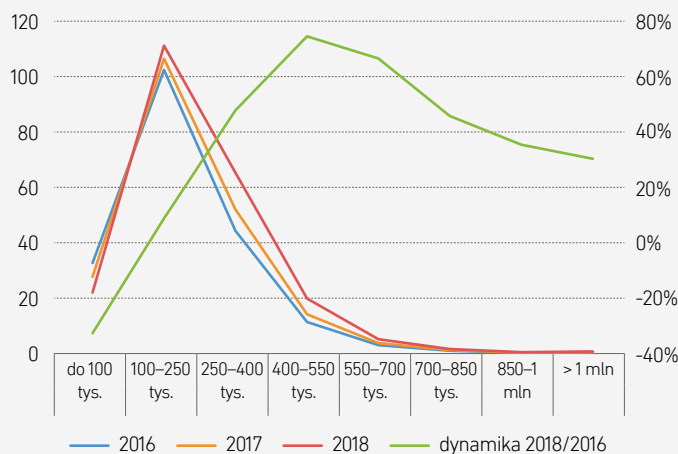

W sprzedaży dominują kredyty na niskie kwoty, ale sprzedaż kredytów na kwoty wyższe rośnie najszybciej

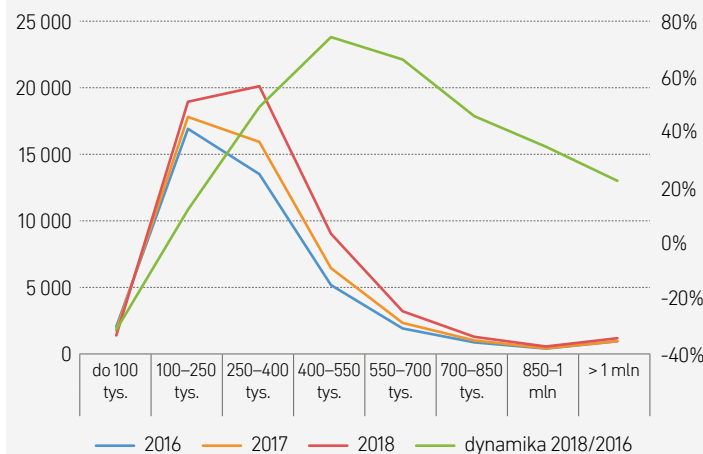
W Polsce dominują kredyty mieszkaniowe na stosunkowo niskie kwoty. Najwięcej kredytów udzielanych było w latach 2016–2018 w przedziale kwotowym 100–200 tys. zł, czyli na kwoty rzadko wystarczające na zakup mieszkania. Jeśli podzielić tę grupę na przedziały po 50 tys. zł to dominantą w 2016 r. był przedział 100–150 tys. zł, zaś w 2018 r. w przedziałach następnych (150–200 tys. zł, i 200–250 tys. zł) udzielono zbliżoną liczbę kredytów. Najszybciej w latach 2016–2018 rosły liczby udzielanych kredytów w przedziale 400–550 tys. zł (o 74%). W grupie dominującej liczbowo (100–250 tys. zł) w 2018 r. w porównaniu z 2016 r. udzielono tylko o 9% kredytów mieszkaniowych więcej. Wskutek szybkiego

wzrostu liczby udzielanych kredytów na wyższe kwoty dominanta rozkładu kwot udzielonych w 2018 r. kredytów (prawy wykres) przesunęła się do przedziału 250–400 tys. zł. Liczba udzielonych kredytów w tym przedziale wzrosła 2018/2016 o 47% liczbowo 49% wartościowo. Szybko spadała liczba udzielanych kredytów mieszkaniowych w przedziale do 100 tys. zł. (o 32% 2018/2016), ale spadki te mogą w znacznym stopniu wynikać z przekwalifikowania przez banki niezabezpieczonych hipotecznie kredytów finansujących remonty i adaptacje i raportowanie tych kredytów jako kredyty ratalne bądź gotówkowe.

Kredyty mieszkaniowe udzielone w latach 2016–2018 (w tys. szt.) w przedziałach kwotowych oraz dynamika w % 2018/2016 (prawa skala)

Kredyty mieszkaniowe udzielone w latach 2016–2018 (w mln zł) w przedziałach kwotowych oraz dynamika w % 2018/2016 (prawa skala)

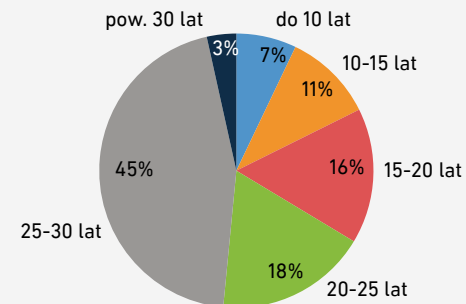

W udzielanych kredytach dominują umowy zawierane na 25–30 lat

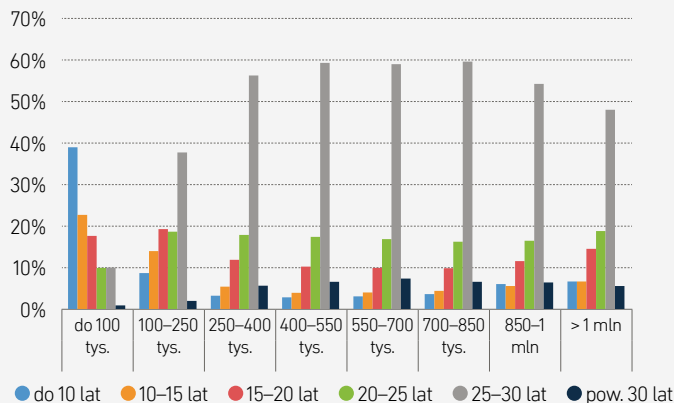
Dominuje 25–30 letni okres spłat.

Najwięcej kredytów mieszkaniowych udzielanych jest na okresy 25–30 lat. Tylko w grupie kredytów na kwoty do 100 tys. zł dominują kredyty udzielone na okres do 10 lat. Już w następnej grupie (przedział 100–250 tys. zł) dominują kredyty udzielone na okres 25–30 lat, choć w tej grupie znaczący udział mają jeszcze kredyty udzielone na krótsze okresy spłaty. Poczynając od kredytów na kwotę 250 tys. zł, rozkłady liczby udzielanych kredytów, w grupach według okresów kredytowania, są podobne i sięgają w przedziałach 400–850 tys. zł 60% liczby udzielonych w latach 2016–2018 kredytów mieszkaniowych. Nieco zaskakujący jest niższy udział dominującego okresu kredytowania (25–30 lat) w najwyższych grupach kwotowych (od 850 tys. zł). Mogą tam być pożyczki hipoteczne, także na cele mogące być pośrednio związane z działalnością gospodarczą. Statystyka nie odróżnia kredytów mieszkaniowych od pożyczek hipotecznych, a pożyczki hipoteczne udzielane są na okresy krótsze. Wraz z wydłużaniem okresu kredytowania rosła, co nie dziwi, średnia kwota kredytu, choć wzrost pomiędzy najniższymi przedziałami był niewielki.

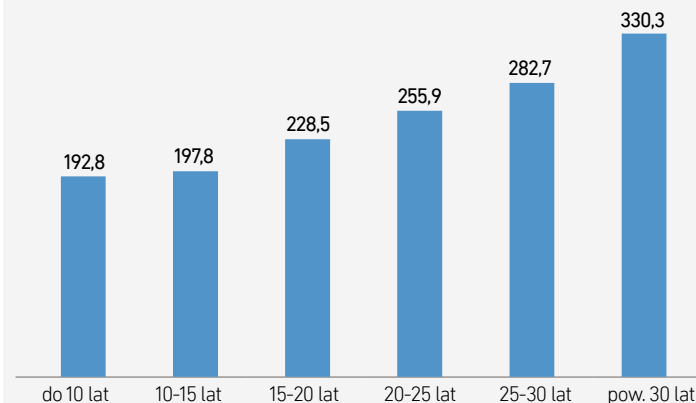
Struktura liczbowa kredytów udzielonych w latach 2016–2018 wg. okresów na które zostały udzielone

Udziały kredytów mieszkaniowych w liczbie udzielonych w latach 2016–2018 w przedziałach kwotowych w zależności od okresu kredytowania

Średnie kwoty udzielonych w latach 2016–2018 kredytów mieszkaniowych w zależności od okresu kredytowania

Kredyty mieszkaniowe często są spłacane wcześniej niż wynikałoby to z umownego okresu kredytowania

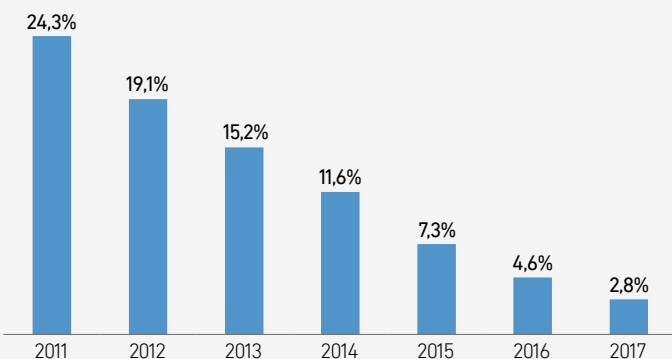
Spłaty kredytów wyprzedzają umowne harmonogramy.

Kredyty mieszkaniowe udzielane są na długie okresy spłaty (poprzedni slajd), najczęściej spłacane są w annuitetowych harmonogramach. W efekcie stosowania rat stałych kapitał kredytu zmniejsza się powoli. W najstarszym analizowanym tu roczniku (2011), po ośmiu latach spłat kredytobiorcy ciągle obsługujący w grudniu 2018 r. kredyt spłacili tylko jedną czwartą pożyczonego kapitału. Jednocześnie jednak podobny procent rachunków otwartych w 2011 r. został już zamknięty. Częściej szybkie spłaty są efektem zamykania rachunków kredytowych

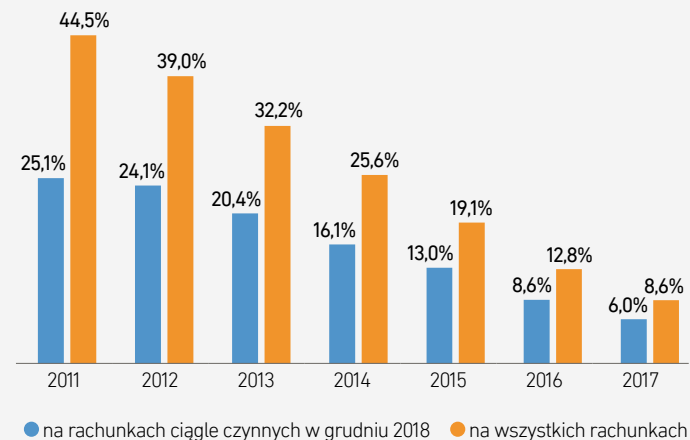
otwieranych na krótsze terminy, częściowo skutkiem przedpłat. W efekcie obu tych czynników 44,5% udzielonego w 2011 r. kapitału wróciło do banków, a więc całkiem sporo.

Analiza ta dotyczy wyłącznie kredytów złotych udzielonych na kwoty >100 tys. zł. Wyłączamy kredyty na niższe kwoty ze względu na wyraźnie odmienny okres kredytowania oraz kredyty walutowe ze względu na zmienność kursów.

Udział rachunków zamkniętych do grudnia 2018 r. w liczbie rachunków otwartych w rocznikach 2011–2017

Kapitał spłacony w rocznikach 2011–2017 w % udzielonego

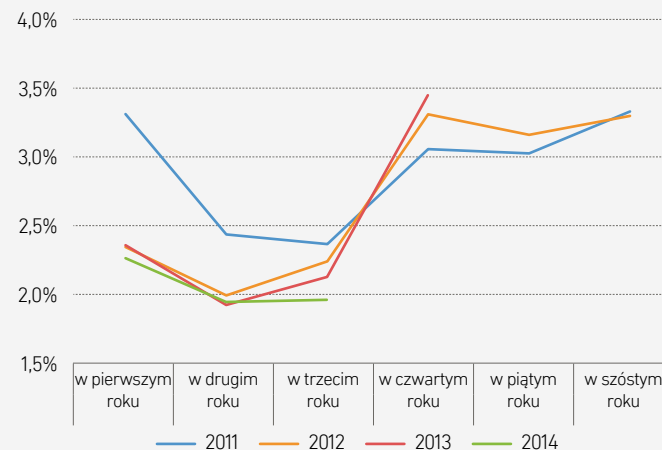

Rachunki zamykane

Obserwujemy znaczącą skalę zamykania rachunków w pierwszych latach po udzieleniu.

W pierwszych trzech latach po udzieleniu kredytu w rocznikach 2011–2014 zamykane było ok. 7% rachunków, w liczbach bezwzględnych jest to wielkość znacząca – ponad 9 tys. rachunków rocznie, w roczniku 2011 blisko 12 tys. Analiza obejmuje kredyty złotowe udzielone na kwoty >100 tys. zł. W dużej części szybkie spłaty są skutkiem traktowania kredytów jako finansowania pomostowego. Kredyty pomostowe przeznaczone na przejściowe finansowanie zakupu nieruchomości do czasu sprzedaży poprzedniej nieruchomości. Szybko spłacane kredyty mogą też służyć finansowaniu zakupu mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż. W każdym razie segment szybko spłacanych kredytów mieszkaniowych ma znaczące rozmiary. W czwartym i piątym roku po zaciągnięciu kredytu zamykanie rachunków przyspiesza. Podobny przebieg wczesnego zamykania rachunków w rocznikach 2012–2014 sugeruje, że zbliżone rozmiary kredytowania pomostowego mają miejsce także w następnych rocznikach.

Kredyty mieszkaniowe udzielone w latach 2016–2018 (w tys. szt.) w przedziałach kwotowych oraz dynamika 2018/2016 (prawa skala)

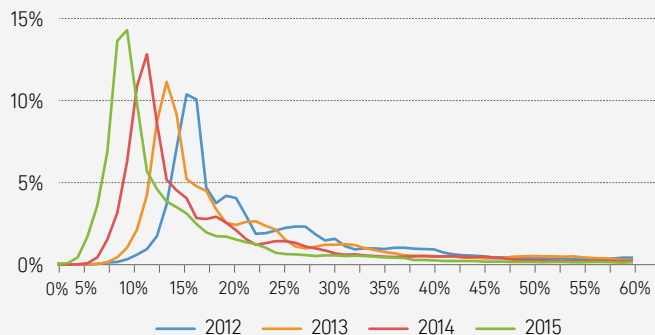

Kredytobiorcy często wyprzedzają umowny harmonogram spłat kredytu

Przedpłaty rat są częste.

Kredytowanie pomostowe może mieć formę całkowitej bądź częściowej spłaty pierwotnego kredytu. Przy częściowej spłacie znacząca część kredytu jest spłacana w pierwszym okresie kredytowania ale kredyt pozostaje czynny. Sytuacja taka może powstać np. gdy przychód ze sprzedaży poprzedniego lokalu nie starcza na pełną spłatę kredytu zaciągniętego na zakup nowego lokalu. Poniżej pokazujemy stopień spłaty kapitału początkowego w rocznikach 2012–2015 na rachunkach czynnych (kredyty złotowe >100 tys. zł), pozostających w spłacie w grudniu 2018 r. W roczniku 2012 dominująca część (ok. 85%) rachunków wykazywała spłatę blisko trzeciej części pożyczonego kapitału. Odpowiednio w roczniku 2015 dominanta (ok 93%) rachunków wykazywała spłatę na

% spłaty (oś pionowa) kapitału początkowego na czynnych w grudniu 2018 złotych rachunkach kredytów mieszkaniowych. Na osi poziomej % rachunków wykazujący dany stopień spłaty kapitału.

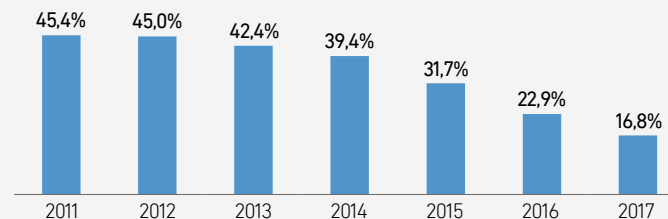

45% rachunków. Wyraźna, choć na niskim poziomie, dominanta stopnia spłat kapitału wynikała z przeważającego annuitetowego modelu spłat, w którym spłaty kapitału rosną w dalszej części okresu spłaty. Chcąc oszacować skalę przedpłat na czynnych rachunkach przyjęliśmy, że rachunkami przedpłaconymi są rachunki na których spłata kapitału przekracza o min. 5 pkt proc. widoczną na wykresie dominantę. Przy takim, dość arbitralnym założeniu, procent czynnych przedpłaconych rachunków złotych, zaciągniętych na kwotę >100 tys. zł przedstawiamy na wykresie poniżej.

Zakres przedpłaconych kredytów był więc znaczny. W rocznikach 2011–2013, zbliża się do 50% rachunków czynnych, a w starszych rocznikach wiele rachunków było zamkniętych, w roczniku 2011 – 24,3%, w 2012 – 19,1%.

Przedpłaty wydają się być skoncentrowane w pierwszych 3–4 latach po zaciągnięciu kredytu.

Udziały rachunków z przedpłaconym w grudniu 2018 r. kapitałem w liczbie rachunków czynnych w rocznikach 2011–2017

Główne obserwacje

- Rozwój obrotu bezgotówkowego nie przełożył się na wzrost rynku kart kredytowych. Polacy, otwarci na innowacje płatnicze, korzystali chętniej z kart debetowych.
- Wydawnictwo kart kredytowych zarówno w wymiarze liczbowym, jak i wartościowym, utrzymywało się na stabilnym poziomie, obserwowane wzrosty/spadki były niewielkie.
- Stale rosły limity na czynnych kartach kredytowych, a także limity przyznawane na otwieranych rachunkach.
- Liczba posiadaczy kart kredytowych oraz liczba czynnych rachunków nie wykazywały wyraźnych tendencji wzrostowych.
- Wyraźnie rosły należności banków z tytułu kart kredytowych.

Liczba wydanych kart kredytowych

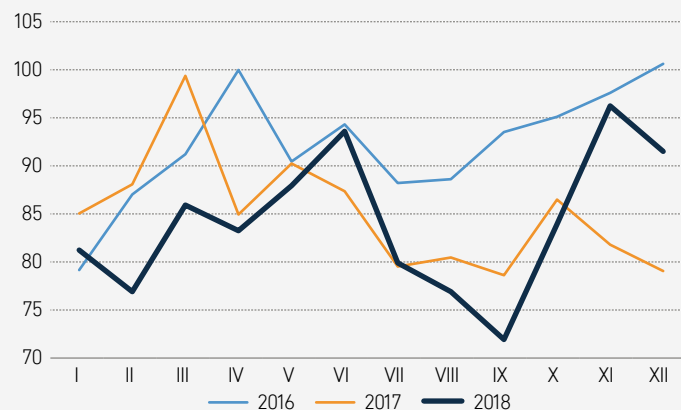
Liczba otwieranych rachunków kart kredytowych w 2018 roku ulegała znacznym wahaniom miesięcznym, ale generalnie była na poziomie nieco niższym w porównaniu z 2017 r.

Po I półroczu 2018 r. wydawało się, że spadkowy trend liczby wydawanych kart został powstrzymany. W czerwcu otwarto 93,5 tys. rachunków, o 7% więcej niż w 2017 r.

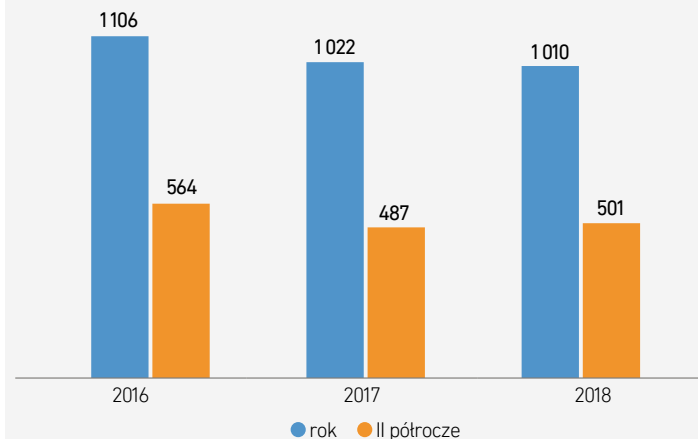
W III kwartale spadki powróciły, we wrześniu 2018 r. otwarto tylko 72 tys. rachunków, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem. Z kolei w listopadzie i grudniu 2018 r. odnotowaliśmy dwucyfrowe wzrosty r/r liczby wydanych kart. Wydaje się, że banki ciągle szukają właściwego modelu biznesowego w segmencie kartowym dostosowanego do nowego poziomu stawek interchange.

W sumie wydano w 2018 r. 1 mln kart kredytowych, o 1,2% mniej niż w 2017 r. W II półroczu wydano z tego połowę, a było to 2,9% r/r więcej. Średnio w miesiącu wydawano w 2018 r. 84,1 tys. kart i taki poziom wydawnictwa kart obserwujemy, przy znacznych miesięcznych wahaniami już od połowy 2017 r.

Rachunki kart kredytowych (w tys.) otwarte w kolejnych miesiącach lat 2016–2018

Wydawnictwo kart kredytowych w latach 2016–2018 (tys. rachunków)

Wartość limitów na otwieranych rachunkach

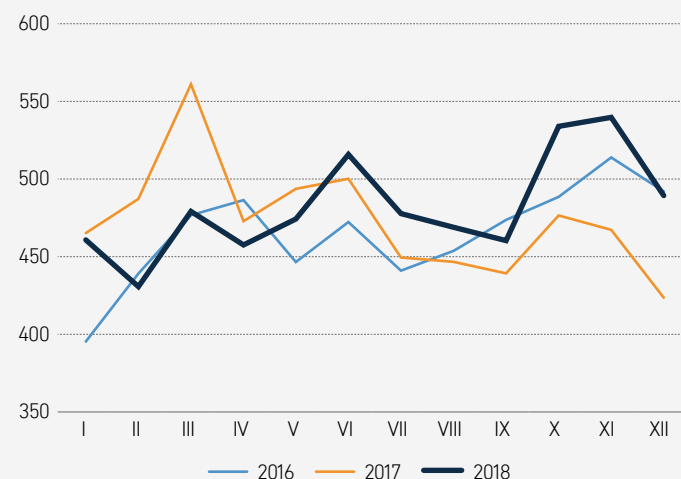
Wartość przyznanych limitów na otwieranych rachunkach kart kredytowych w 2018 r. lekko wzrosła.

Przebieg sprzedaży kart kredytowych w wymiarze wartościowym w 2018 r. był nieco inny niż w liczbowym. O ile w wymiarze liczbowym obserwowaliśmy lekkie spadki sprzedaży, to w wymiarze wartościowym, również lekkie, ale wzrosty.

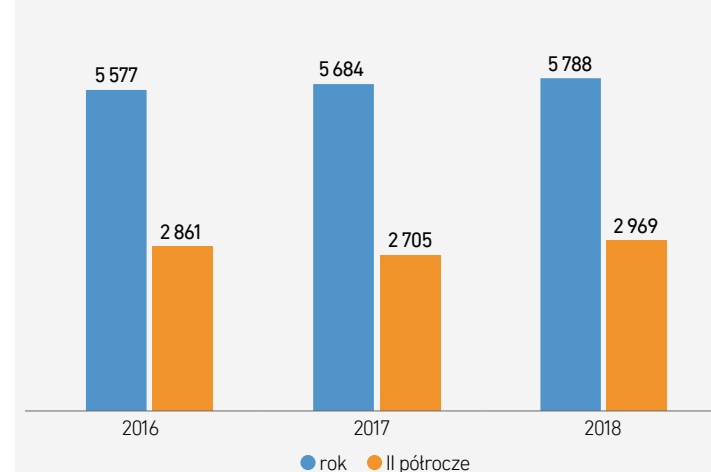
W I półroczu obserwowaliśmy wzrosty m/m kwot przyznawanych limitów, ale kwoty te były w 2018 r. do czerwca niższe niż w 2017 r. W II połowie roku przyrosty m/m były znacznie słabsze, ale w porównaniu z 2017 r. dynamika r/r przyznanych limitów była wyraźnie wyższa (efekt bazy).

W 2018 r. na otwieranych rachunkach kart kredytowych przyznano limity w wysokości 5 788 mln zł o 1,8% wyższe niż rok wcześniej. W II półroczu kwota przyznanych limitów w wysokości 2 968 mln zł była wyższa r/r o 9,8%, ale wzrost ten jest rezultatem słabej bazy II półrocza 2017 r. Generalnie, w wymiarze wartościowym rynek wydawnictwa kart kredytowych ustabilizował się, przy znacznych wahaniami miesięcznych, na poziomie kwot ok. 500 mln zł miesięcznie, przy słabej tendencji wzrostowej.

Kwoty (w mln zł) limitów na otwartych w latach 2016–2018 rachunkach kartowych. Dane miesięczne

Kwoty limitów (w mln zł) na otwieranych w latach 2016–2018 rachunkach kart kredytowych

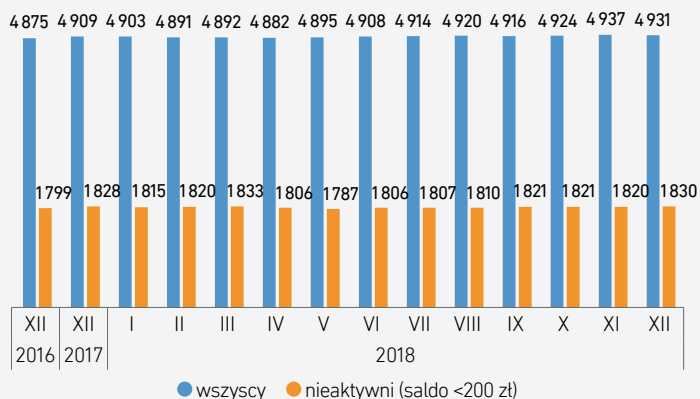
Liczba posiadaczy kart kredytowych, w tym aktywnych

Liczba posiadaczy kart kredytowych utrzymywała się w 2018 r. na stabilnym poziomie, liczba czynnych rachunków spadła, ale głównie w grupie rachunków nieaktywnych.

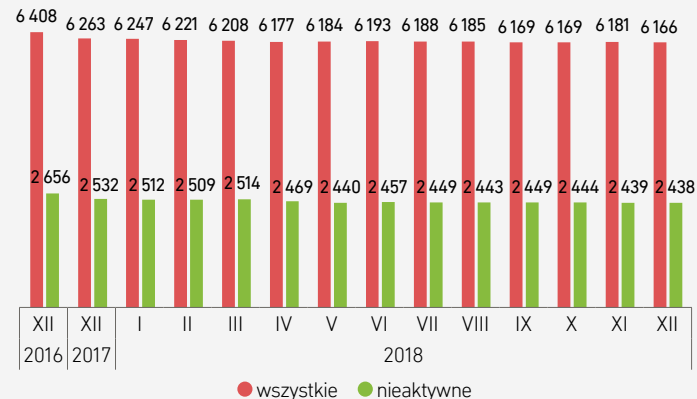
W końcu grudnia 2018 r. 4,9 mln osób miało kartę kredytową, 3,1 mln z nich miało kartę aktywną (taką na której wystąpiło w grudniu saldo kredytowe >200 zł) Są to liczby zbliżone do tych rok wcześniej. Przybyło 21,5 tys. posiadaczy (0,4%) prawie wyłącznie w grupie aktywnych (19,2 tys.). Podobnie brak było wzrostów w liczbie czynnych rachunków kart kredytowych, na koniec grudnia, w porównaniu r/r, obserwowaliśmy nawet nieznaczne spadki. W grudniu 2018 r. było 6 166 tys. rachunków

kartowych czynnych o 96,7 tys. mniej (1,5%) niż przed rokiem, ale niemal cały ten spadek dotyczył liczby rachunków nieaktywnych. Obserwowany na rynku wyraźny wzrost bezgotówkowych płatności detalicznych nie pociągał za sobą wydawnictwa kart kredytowych ani wzrostu liczby ich użytkowników. W Polsce bezwzględnie dominowały karty debetowe, także zainstalowane w telefonach komórkowych.

Posiadacze (w tys.) kart kredytowych w wybranych miesiącach lat 2016–2018, w tym osoby bez kart aktywnych

Liczba czynnych rachunków kart kredytowych, w tym rachunków nieaktywnych

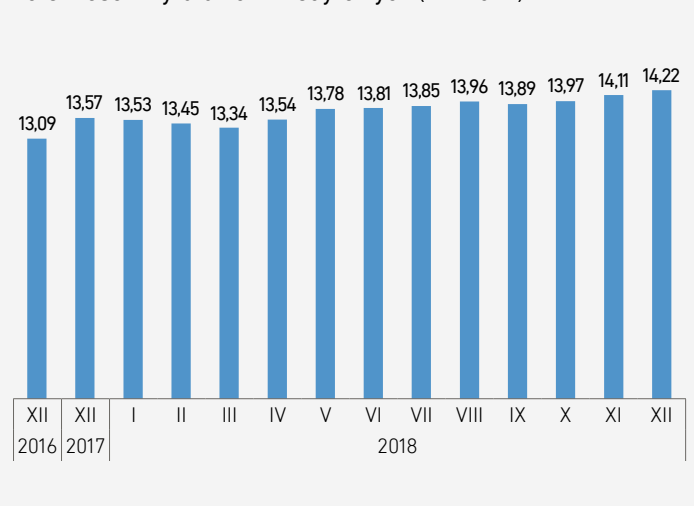
Limity i należności na rachunkach kart kredytowych

Mimo stagnacji w wydawnictwie kart i liczbie ich posiadaczy, należności banków i przyznane limity na rachunkach rosły.

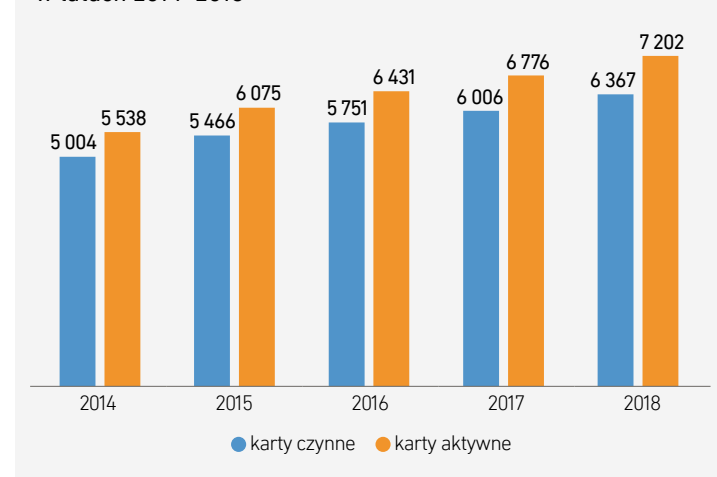
Należności sektora bankowego z tytułu prowadzonych rachunków kart kredytowych rosły. Na koniec grudnia 2018 r. należności wyniosły 14,22 mld zł, o 4,8% więcej niż przed rokiem. Nieco niższy, ale wyraźny wzrost odnotowaliśmy w 2017 r. wyniósł on 3,7%. Banki wydawały się realizować w segmencie kartowym różne strategie, jedne rozwijały ten segment, inne ograniczały wydawnictwo kart. Cechą wspólną wydaje się koncentrowanie oferty do znanych sobie klientów.

Rosną limity na kartach kredytowych. Dotyczy to zarówno średniego limitu na kartach czynnych, jak i średniego limitu przyznawanego do nowo otwieranych rachunków. Najwyższe limity obserwujemy na kartach aktywnych (min. 200 zł), na których w grudniu 2018 r. średni limit wyniósł 7202 zł i był wyższy niż przed rokiem o 6,3%. Podobny wzrost limitu obserwowaliśmy na wszystkich czynnych w grudniu ub. roku kartach. Nieco niższy wzrost limitów wystąpił w 2017 r. (5,4% na kartach aktywnych). Na nowo otwieranych rachunkach przyznany średni limit wyniósł w 2018 r. 5732 zł, był o 3% wyższy niż rok wcześniej.

Należności z tytułu kart kredytowych (w mld zł)

Średni limit na kartach kredytowych czynnych w grudniu w latach 2014–2018

Główne obserwacje

- Obserwujemy niewielki wzrost sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorcom w 2018 r. w ujęciu wartościowym o 1,1% w porównaniu do 2017 r. W przypadku kredytów udzielanych rolnikom wartość udzielonego finansowania spadła o 5,4% w porównaniu do 2017 r., co wynika głównie ze słabszego II półrocza.
- Nadal występuje wysoka koncentracja portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw w ujęciu branżowym. Dominują dwa sektory usługi i handel. Co w dużej mierze związane jest ze strukturą branżową polskich mikroprzedsiębiorstw. Jednak największy udział w łącznym portfelu mikroprzedsiębiorców i rolników w ujęciu wartościowym ma rolnictwo i usługi.
- Jakość portfela kredytowego mierzona wskaźnikiem NPL w 2018 r. pogorszyła się zarówno na poziomie rachunków kredytowych, jak i w ujęciu wartościowym, tak w przypadku mikroprzedsiębiorców, jak i rolników. Wynosiła ona na koniec 2018 r. w ujęciu liczbowym 11,1% dla mikroprzedsiębiorców i 2,4% w przypadku rolników. Dla ujęcia wartościowego wynosi on odpowiednio 14,2% oraz 4,5%.
- Wyższą jakością charakteryzuje się portfel kredytów udzielanych rolnikom niż mikroprzedsiębiorcom.
- Ryzyko kredytowania mikroprzedsiębiorców i rolników determinowane jest zarówno liczbą obsługiwanych kredytów, jak i liczbą kredytujących banków. Im więcej spłacanych jest równocześnie kredytów, czy też im więcej banków udzieliło finansowania, tym poziom ryzyka kredytowego jest wyższy.

Omawiane w tym rozdziale Raportu grupy mikroprzedsiębiorców i rolników identyfikujemy według następujących definicji:

Mikroprzedsiębiorcy to przedsiębiorcy zarejestrowani w CEiDG, bez rolników prowadzących gospodarstwa rolne, którzy są zarejestrowani w CEiDG.

Rolnicy to osoby prywatne prowadzące gospodarstwa rolne niezarejestrowane w CEiDG oraz rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne zarejestrowani w CEiDG i w rejestrze spółek cywilnych.

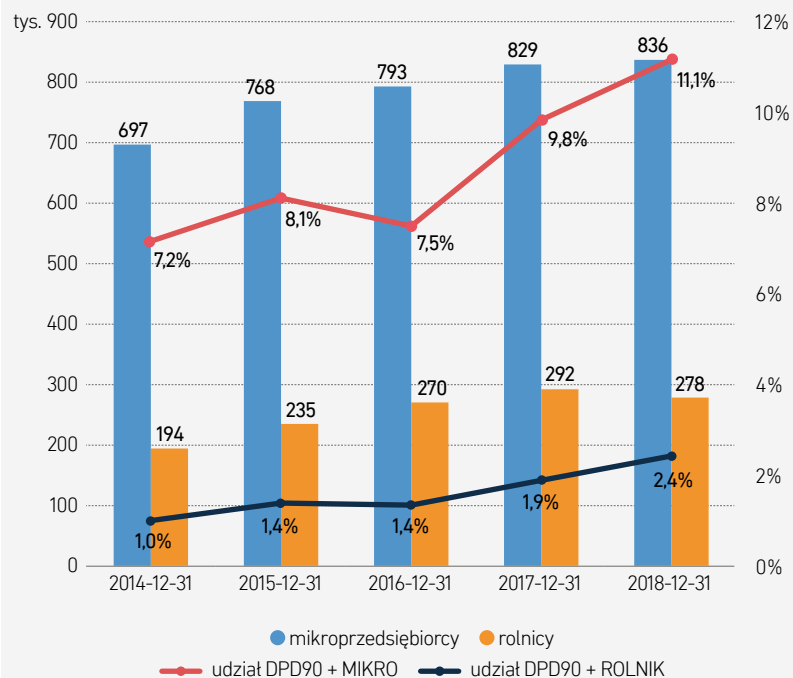
Liczba oraz jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców i rolników

Obserwujemy jedynie niewielki wzrost liczby rachunków kredytowych w portfolio kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników, przy pogorszeniu portfela mikroprzedsiębiorców o 1,3 p.p. i lekkim pogorszeniu jakości portfela rolników o 0,5 p.p.

Na koniec grudnia 2018 r. liczba czynnych rachunków kredytowych mikroprzedsiębiorców wynosiła 836,44 tys. szt. i wzrosła w ciągu roku o 7,44 tys. szt. (0,9%). W tym samym okresie jakość portfela mierzona udziałem rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie rachunków czynnych (NPL) pogorszyła się w porównaniu do grudnia 2017 r. o 1,3 p.p. i wynosiła (11,1%). Liczba czynnych rachunków kredytowych w portfolio kredytów rolników na koniec grudnia 2018 r. wynosiła 278,22 tys. szt., o 13,56 tys. mniej niż na koniec grudnia 2017 r. (spadek o 4,65%).

Pomimo nieznacznego pogorszenia się jakości portfela w całym 2018 r. o 0,5 p.p., jakość portfela rachunków kredytowych (NPL ilościowy) rolników była wysoka i wyniosła 2,4%. W porównaniu z jakością kredytów mikroprzedsiębiorców, portfolio kredytów dla rolników charakteryzował się kilkukrotnie niższą szkodowością.

Stan i jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników – ujęcie liczbowe (w tys. szt./%)

Wartość oraz jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

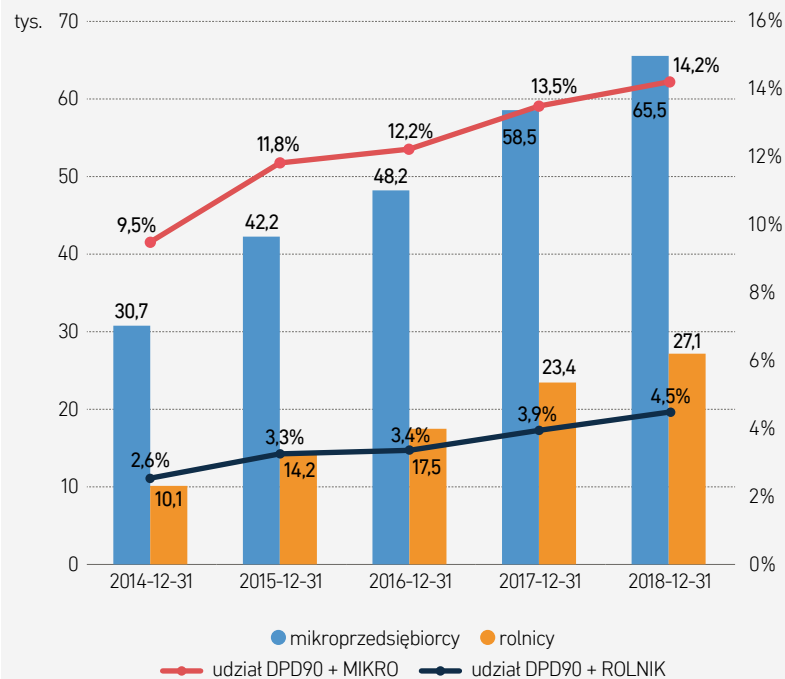
Obserwujemy coraz wyższą wartość portfela kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników, przy wzroście poziomu ryzyka.

Na koniec grudnia 2018 r. wartość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców wynosiła 65,5 mld zł i wzrosła w porównaniu do grudnia 2017 r. o kwotę 7 mld zł (12%). W tym samym okresie jakość portfela mierzona udziałem wartościowym rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w wartości rachunków czynnych (NPL) pogorszyła się o 0,7 p.p. w stosunku do grudnia 2017 i wynosi (14,2%).

Wartość portfela kredytów rolników na koniec grudnia 2018 r. wynosiła 27 mld zł, o 4 mld zł, więcej niż na koniec grudnia 2017 r. (wzrost o 17,4%). Pomimo pogorszenia się jakości portfela w okresie styczeń – grudzień 2018 o 0,6 p.p., jakość portfela rachunków kredytowych (NPL wartościowy) rolników jest wysoka i wynosi 4,5%.

W porównaniu z jakością kredytów mikroprzedsiębiorców, portfel kredytów dla rolników charakteryzował się kilkukrotnie niższą szkodowością.

Stan i jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników – ujęcie wartościowe (w mld zł/%)

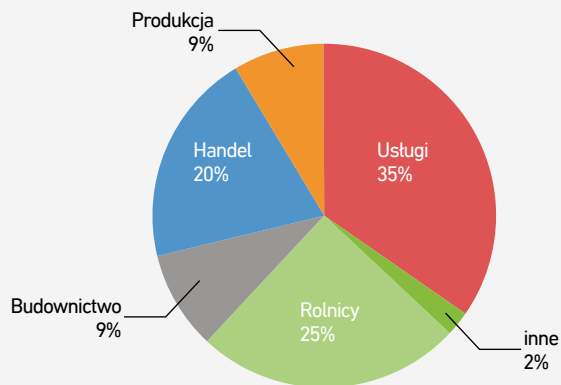
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

Występuje wysoka koncentracja branżowa portfela kredytowego w ujęciu liczby obsługiwanych kredytów. Dominują trzy rodzaje działalności: usługi, rolnictwo, handel.

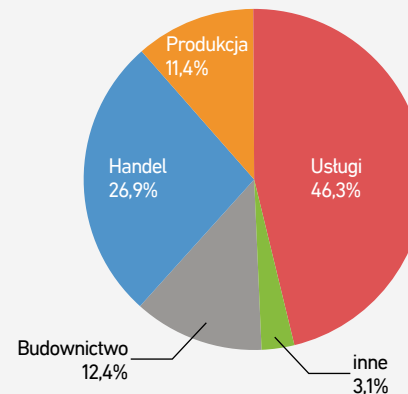
Na koniec grudnia 2018 r. 35% łącznej liczby czynnych rachunków kredytowych mikroprzedsiębiorców i rolników posiadały firmy usługowe. 25% czynnych kredytów obsługiwali rolnicy, a 20,2% firmy z sektora handlu detalicznego i hurtowego. Struktura ta jest stabilna w czasie. Odzwierciedla więc branżowy popyt na kredyt w segmencie MŚP i rolników.

W strukturze sektorowej portfela mikroprzedsiębiorców (bez rolników), prawie połowa 46,3% czynnych kredytów należy do mikroprzedsiębiorców wykonujących działalność usługową. 26,9% wszystkich czynnych kredytów należy do mikroprzedsiębiorców z sektora handlu detalicznego i hurtowego. 12,4% czynnych kredytów to kredyty firm budowlanych.

Sektorowa struktura portfela mikroprzedsiębiorców i rolników (ujęcie liczbowe)

Sektorowa struktura portfela mikroprzedsiębiorców (ujęcie liczbowe)

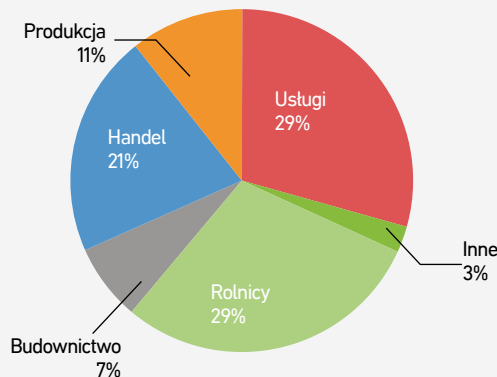
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

W ujęciu wartościowym zaobserwowaliśmy wysoką koncentrację branżową portfela kredytowego. Dominowały trzy rodzaje działalności: rolnictwo, usługi oraz handel, na które przypadało prawie 80% wartości portfela rolników i mikroprzedsiębiorców.

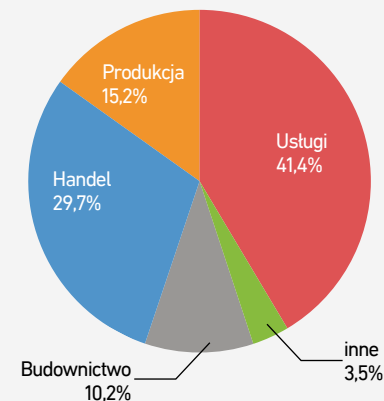
Na koniec grudnia 2018 r. 29,3% portfela kredytowego w ujęciu wartościowym stanowiły kredyty firm usługowych. Rolnicy stanowili 29,3% wartości portfela, a 21,0% wartości zadłużenia kredytowego przypadało na firmy z sektora handlu detalicznego i hurtowego.

W strukturze sektorowej portfela mikroprzedsiębiorców (bez rolników), w ujęciu wartościowym aż 41,4% wartości zadłużenia przypadało na mikroprzedsiębiorców wykonujących działalność usługową. Prawie 30% zadłużenia to finansowanie mikroprzedsiębiorców z sektora handlu detalicznego i hurtowego. Wartość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców zajmujących się produkcją wynosiła 15,2%

Struktura sektorowa portfela mikroprzedsiębiorców i rolników (ujęcie wartościowe)

Struktura sektorowa portfela mikroprzedsiębiorców (ujęcie wartościowe)

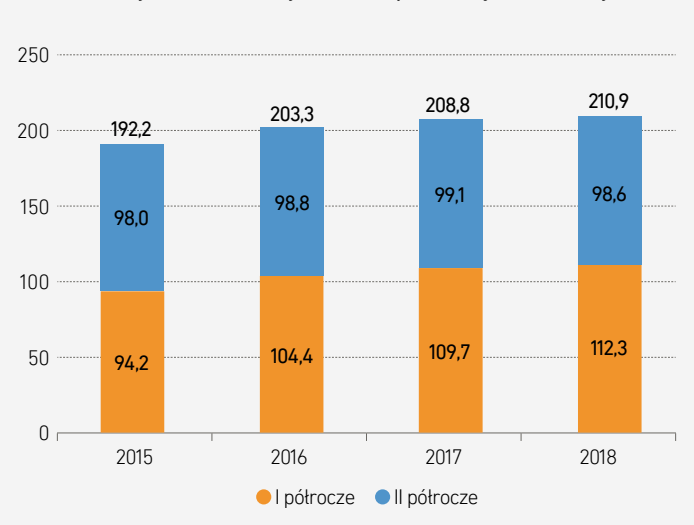
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom.

W II połowie 2018 r. obserwujemy spadek akcji kredytowej banków, skierowanej do mikroprzedsiębiorstw, w ujęciu liczbowym i wartościowym w porównaniu do I półrocza. Tendencję taką (gorsze II półrocza), obserwujemy już od trzech lat. Sprzedaż w II półroczu w ujęciu liczbowym, jak i wartościowym była o 12% niższa niż sprzedaż w I półroczu 2018 r.

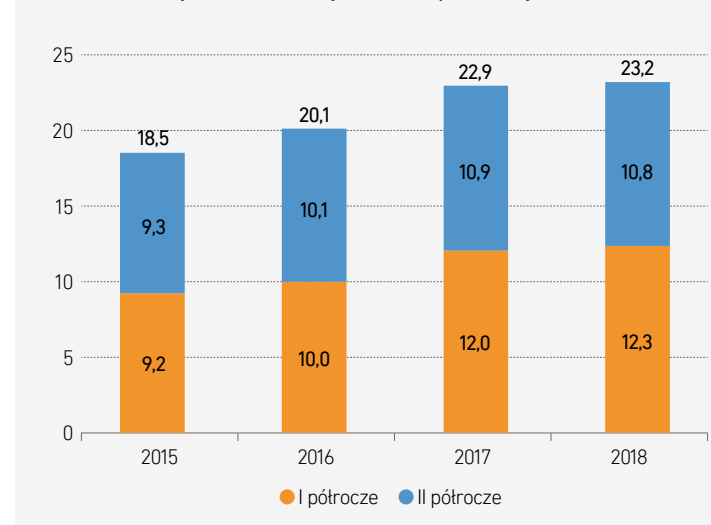
W całym 2018 r. banki udzieliły łącznie 210,9 tys. kredytów mikroprzedsiębiorstwom, z czego 98,6 tys. w 2 półroczu (46,8% całości). Jedynie o 466 sztuk (0,5%) mniej niż w 2017 r.

W II połowie 2018 r. banki udzieliły mikroprzedsiębiorstwom kredytowania na wartość 10,8 mld zł, to jest o 100 mln (-0,1%) mniej niż w 2017 r.

Liczba kredytów udzielonych mikroprzedsiębiorcom (tys. szt.)

Wartość kredytów udzielonych mikroprzedsiębiorcom (mld zł)

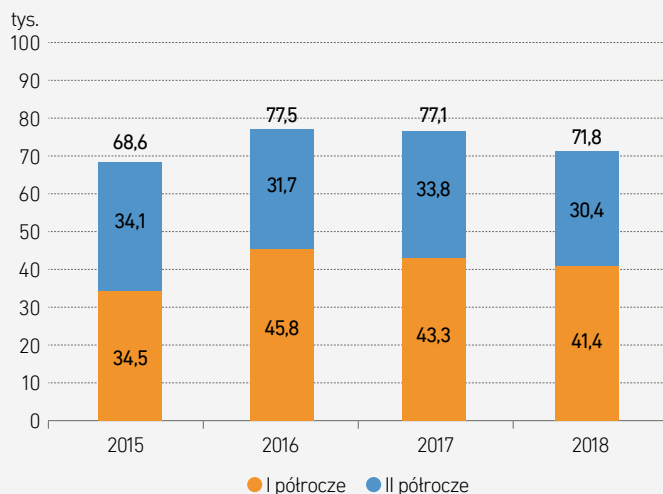
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania rolnikom

Obserwujemy w II półroczu 2018 r. spadek akcji kredytowej, skierowanej do rolników zarówno w ujęciu liczbowym, jak i wartościowym. To negatywne zjawisko szczególnie widać w wartości udzielonych kredytów. W II półroczu 2018 r. banki udzieliły rolnikom kredytów na wartość o 14% niższą od wartości udzielonej w II półroczu 2017 r.

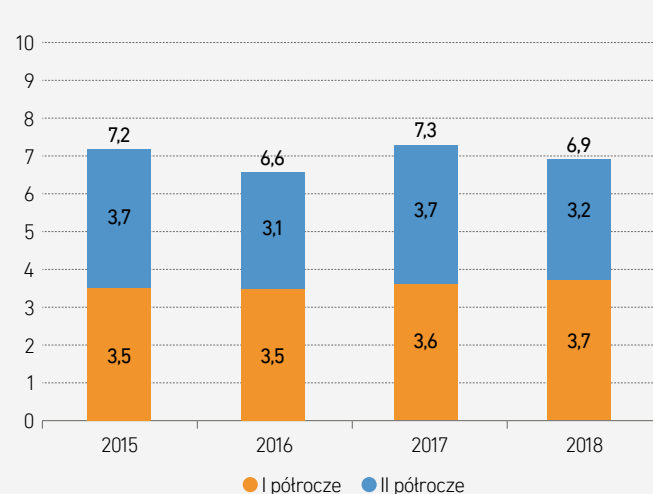
W II półroczu 2018 r. banki udzieliły rolnikom łącznie 30,4 tys. kredytów. Ok 3,4 tys. mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W całym 2018 r. banki udzieliły rolnikom 71,75 tys. kredytów, o 7% mniej niż w 2017 r.

W II połowie 2018 r. banki udzieliły rolnikom kredytów na wartość jedynie 3,2 mld zł. Było to mniej o 0,5 mld zł (14%) niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Spadek wartościowy był dwukrotnie wyższy od spadku liczbowego.

Liczba kredytów udzielonych rolnikom (tys. szt.)

Wartość kredytów udzielonych rolnikom (mld zł)

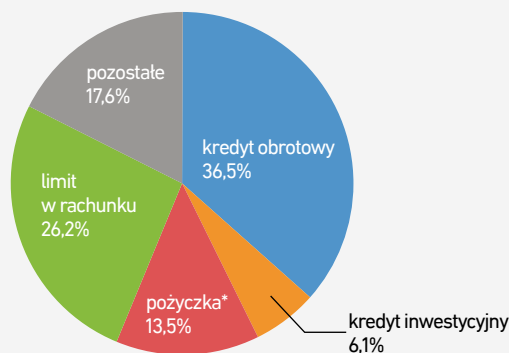
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorstwom – ujęcie produktowe

W sprzedaży kredytów w ujęciu wartościowym dominowały dwa podstawowe, klasyczne rodzaje produktów kredytowych wykorzystywanych do finansowania działalności operacyjnej, tj.: kredyt obrotowy oraz limit kredytowy w koncie. W II półroczu 2018 r. struktura sprzedaży produktów kredytowych była bardzo zbliżona do struktury z I półrocza roku.

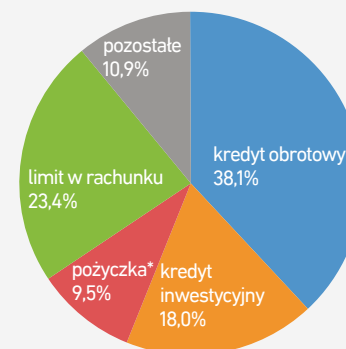
W całym 2018 r. ponad 1/3 udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom dotyczyło finansowania w formie kredytów obrotowych. Tylko 6,1% udzielonych w okresie styczeń – grudzień 2018 r. kredytów to kredyty inwestycyjne. Oba produkty wykorzystywane do finansowania bieżącej, operacyjnej działalności stanowią 62,7% udzielonego finansowania.

W ujęciu wartościowym również największy udział miały kredyty obrotowe oraz limity w rachunku bieżącym, co nie jest zaskoczeniem zważywszy, na ich specyfikę związaną z finansowaniem bieżącej działalności. 18% udział w sprzedaży kredytów miały kredyty inwestycyjne, co wynika z wyższej średniej kwoty udzielanego kredytu inwestycyjnego, co przy dużo niższym udziale w ujęciu liczbowym daje dużo wyższy udział w ujęciu wartościowym.

Mikroprzedsiębiorcy – struktura liczbowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2018 r.

Mikroprzedsiębiorcy – struktura wartościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2018 r.

* Pożyczka udzielona przez bank.

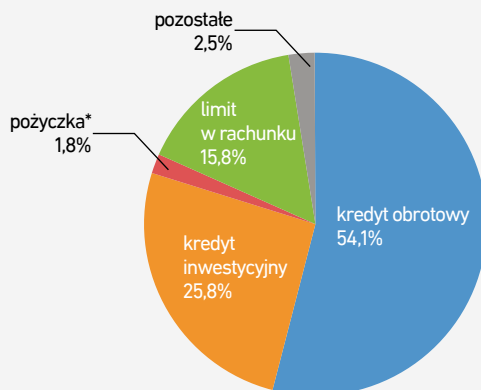
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów rolnikom – ujęcie produktowe

W sprzedaży kredytów rolnikom w ujęciu liczbowym dominują trzy podstawowe, klasyczne rodzaje produktów tj.: kredyt obrotowy, kredyt inwestycyjny, limit kredytowy w koncie. W ujęciu wartościowym dominują kredyty inwestycyjne.

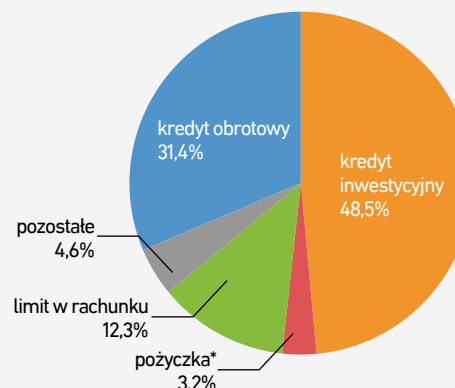
W 2018 r. ponad połowa udzielonego finansowania rolnikom (54,1%) realizowana była w formie kredytów obrotowych. Udział ten wzrósł w porównaniu do I półrocza o 2,1 p.p. 25,8% udzielonych w okresie styczeń – grudzień 2018 r. kredytów to kredyty inwestycyjne. Ich udział w sprzedaży w porównaniu do I półrocza spadł o 2,3 p.p.

W ujęciu wartościowym największy udział w sprzedaży w 2018 r. miały kredyty inwestycyjne (48,5%) – niewielki spadek w porównaniu do I półrocza, w którym udział ten wynosił 51,7%. Ponadto 31,4% udział w sprzedaży wartościowej miały kredyty obrotowe.

Rolnicy – struktura ilościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2018 r.

Rolnicy – struktura wartościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2018 r.

* Pożyczka udzielona przez bank.

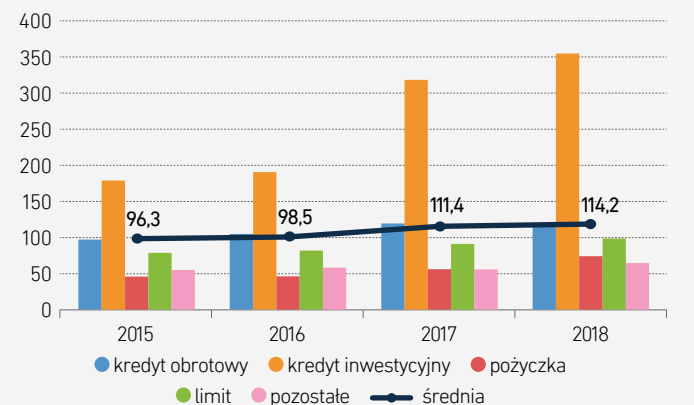
Średnie kwoty udzielonych kredytów mikroprzedsiębiorcom i rolnikom

W 2018 r. wzrosła w porównaniu do 2017 r. średnia kwota udzielanego kredytu zarówno inwestycyjnego, jak i obrotowego w przypadku mikroprzedsiębiorców oraz rolników.

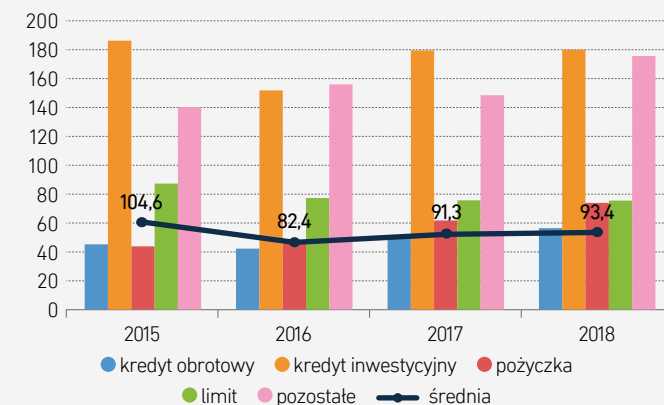
W 2018 r., średnia wartość udzielanego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstw wynosiła ok 114,2 tys. zł i była nieznacznie wyższa (o 2,5%) od średniej kwoty z 2017 r. W 2018 r., w porównaniu do 2017 r. wzrosła średnia kwota udzielanego kredytu inwestycyjnego o 36,43 tys. zł (o 11,5%). Spadła natomiast o 4,6 tys. zł średnia kwota udzielanego kredytu obrotowego (-3,8%).

W 2018 r., średnia wartość udzielanego przez banki finansowania rolnikom wzrosła w porównaniu do 2017 r. o 2,1 tys. zł (2,3%) i wynosiła ok 93,4 tys. zł. W roku 2018 wzrosła kwota kredytu inwestycyjnego o 246 zł. (0,1%). W ramach grupy pozostałych produktów najwyższą średnią wartość ma udzielona gwarancja.

Średnia kwota udzielonych kredytów dla mikroprzedsiębiorstw wg rodzaju produktu (tys. zł)

Średnia kwota udzielonych kredytów dla rolników wg rodzaju produktu (tys. zł)

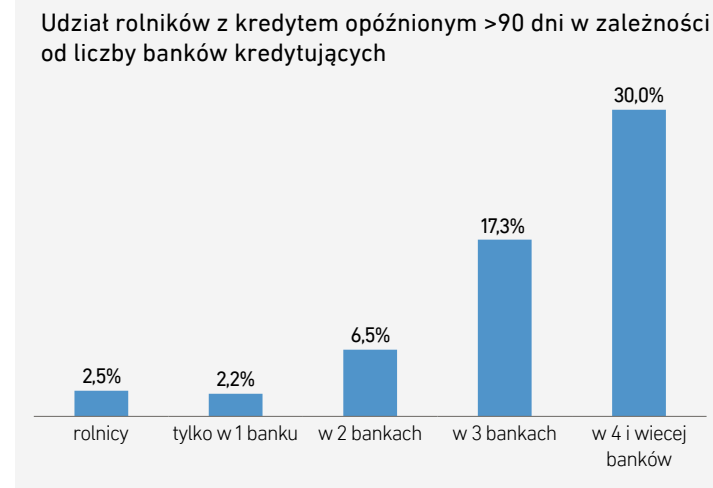
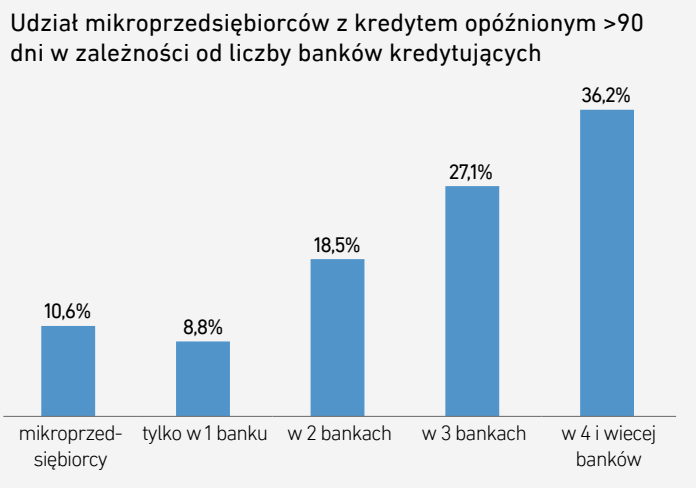
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców i rolników rośnie wraz z liczbą banków kredytujących mikroprzedsiębiorcę

Liczba banków, z których korzystali mikroprzedsiębiorca czy rolnik przy finansowaniu swojej działalności biznesowej, w sposób istotny wpływała na terminowość spłacalności posiadanych kredytów, a tym samym na poziom jakości kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników. Średnio 10,6% mikroprzedsiębiorców i 2,5% rolników posiadało zobowiązanie opóźnione w spłacie.

Ok. 85% właścicieli firm, prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, korzystało z kredytu, zaciągniętego tylko w jednym banku. Zazwyczaj nie był to bank, z którym przedsiębiorca miał relacje jako osoba prywatna, posiadająca kredyt.

Posiadając produkty kredytowe tylko w jednym banku, tylko 8,8% mikroprzedsiębiorców i 2,2% rolników miało opóźnienie w spłacie

zobowiązań >90 dni. Gdy mikroprzedsiębiorca lub rolnik finansował się w dwóch bankach, udział rósł, odpowiednio do 18,5% i 6,5%. Zaś w przypadku korzystania z produktów kredytowych w czterech i więcej bankach, już co trzeci mikroprzedsiębiorca i prawie co trzeci rolnik miał przynajmniej jedno zobowiązanie opóźnione >90 dni. Liczba kredytujących banków determinuje więc poziom ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców rosło wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty

226 tys. – prawie 60% mikroprzedsiębiorców, posiadających kredyt bankowy, spłaca obecnie tylko jeden kredyt. Wśród tych firm jedynie 3,4% ma kredyt opóźniony powyżej 90 dni. 6 tys. mikroprzedsiębiorców (1,5%) spłaca więcej niż 7 kredytów. Poziom szkodowości wynosi w ich przypadku aż 17,6%.

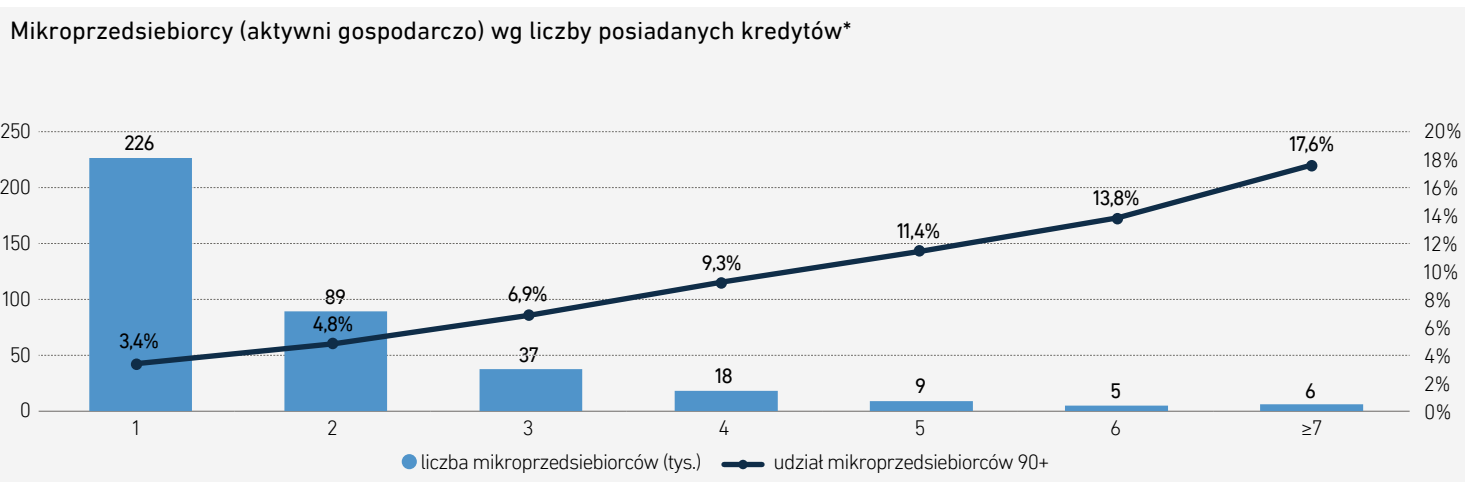
Na 31 grudnia 2018 r. 390 tys. mikroprzedsiębiorców (około 17% aktywnych mikroprzedsiębiorców wg danych CEiDG) posiadało czynny kredyt bankowy.

Z analiz BIK wynika, że im więcej obsługiwanych jednocześnie kredytów przez mikroprzedsiębiorców, tym wyższy udział tych mikroprzedsiębiorców, którzy mają problemy z ich terminową spłatą.

1,5% przedsiębiorców, posiadających czynny kredyt bankowy, spłacało aż 7 i więcej kredytów firmowych. Wśród nich aż 17,6% spóźniało się ze spłatą >90 dni.

Nadaktywni kredytowo mikroprzedsiębiorcy, do których należy zaliczyć mikroprzedsiębiorców z siedmioma i więcej kredytami do spłaty, generują ponadprzeciętny poziom ryzyka kredytowego.

Analizując zatem ryzyko kredytowe, należy zawsze uwzględniać liczbę obsługiwanych kredytów jako ważny czynnik ryzyka.

Raport półroczny Biura Informacji Kredytowej KREDYT TRENDY

Opracowano przez Departament Business Intelligence w Biurze Informacji Kredytowej S.A.

Wszelkie uwagi i pytania dotyczące niniejszej publikacji prosimy kierować do Sławomira Grzybka (tel. 22 348 4240), Andrzeja Topińskiego (tel. 22 348 4269), Waldemara Rogowskiego (tel. 22 348 42 60) lub mailem na adres: kredyttrendy@bik.pl.

Opracowanie graficzne: Pracownia Register
Zdjęcie na okładce: lucadp / Adobe Stock

Informacje statystyczne przedstawione w materiale wynikają z aktualnego stanu bazy danych BIK, która opiera się na danych przekazywanych BIK przez instytucje finansowe. Dane gromadzone w bazie BIK mogą być przedmiotem aktualizacji przez instytucje finansowe, które są ich właścicielami. BIK zastrzega, że taka aktualizacja może obejmować również dane historyczne, objęte już publikowanymi informacjami, co może spowodować zmianę wartości danych historycznych. BIK dokłada wszelkiej staranności, by dane BIK używane do przygotowania opracowania, były kompletne i aktualne, jednakże nie ponosi żadnej odpowiedzialności za decyzje biznesowe podejmowane na podstawie niniejszych informacji.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wszelkie autorskie prawa majątkowe do materiałów zawartych w raporcie KREDYT TRENDY stanowią własność BIK S.A. Jakiegokolwiek ich wykorzystanie, rozumiane jako rozpowszechnianie, kopiowanie, modyfikowanie, dystrybuowanie, transmitowanie, publikowanie oraz prezentowanie w całości lub części wymaga podania informacji, iż źródłem są dane z BIK S.A.

12/31/17	570.54	120.12
12/31/16	302.73	865.39
12/31/15	465.27	807.95
12/31/14	579.54	910.26
12/31/13	213.86	278.38
12/31/12	490.85	863.35
12/31/11	302.73	718.76
12/31/10	536.29	717.60
12/31/09	180.19	
12/31/08	430.51	776.09
12/31/07	244.47	138.73
12/31/06	619.50	738.51
12/31/05	570.21	863.47
12/31/04	453.97	386.83
12/31/03	873.63	873.63
12/31/02	348.12	536.94
12/31/01	807.80	307.99
12/31/00	857.53	
12/31/99	651.02	307.55
12/31/98	456.43	
12/31/97	132.90	373.66
12/31/96	248.05	
12/31/95	685.38	715.11
12/31/94	454.88	
12/31/93	665.38	
12/31/92	224.98	278.38

50%

solidae. Nunc tempor at mauris ac, sodales. Sed nec eros lacus. Curabitur non consequat du, id aliquam nulla. Nulla eget consectetur portitor. Aliquam non ex tempor, faucibus erat sed, venenatis dolor.

Nam ut diam eget risus interdum condimentum eget vitaliqua. Duis tempus id eili eget vehicula. Morbi id justo vehicula, consequat magna placerat, laoreet massa. Maecenas sit amet nunc a mi tempor portitor vel vitae nisi. Etiam auctor leo sit amet lectus luctus, sed sagittis mi fermentum. Curabitur at vehicula arzu. Sed sed fithon mi. Maecenas nec rhoncus ante. Duis a vestibulum nisi. Suspendisse portitor nulla et egestas facilise. Maecenas id lacina ex, id portitor est.

Duis a odio sed mauris egestas ornare at a est. Sed pharetra, nec a ultrices eleifend, quam enim eleifend nulla, nec condimentum

	Open	High	Low	Close
Sun	\$12,992.18	\$13,215.42	\$11,787.51	\$12,656.42
Mon	\$12,656.42	\$13,894.37	\$12,656.42	\$13,849.99
Tue	\$13,766.86	\$14,338.54	\$12,656.42	\$13,849.99
Wed	\$14,440.14	\$14,489.44	\$13,656.34	\$14,338.54
Thu	\$13,463.20	\$14,489.44	\$13,481.38	\$13,766.86
Fri	\$13,094.59	\$13,603.31	\$12,754.54	\$13,481.38
Sat	\$11,259.88	\$13,481.38	\$11,259.88	\$13,481.38